

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, (Köztelek
üllői-ut 25. szám.
Levelekre csak beküldött postabélyeg ellenében válaszolunk.

(Szélsend a gabona-üzletben. — A gabona hausse-consortiumok. — Németország kis rozstermése. — 15 frtos rozs Oroszországban. — A kelet indiai éhség. — India üres kikötői. — Ha nincsen rozs, jó a buza is. — A hadsereg rosszszükséglete. — Elkésett katonai szállítások. — A titokzatos német vámszerződés. — Megakadt dunai forgalom. — A szerb és belga vámszerződések. — A közép-európai vámszövetség útja. — A svájci népszavazás. — 8 új ipari szakiskola. — Kertészeti és szőlészeti iskolák).

Budapest, 1891. okt. 2-án.

A gabona-üzletben szélsend állott be. Vagy két hete álmosak a tőzsdék, a speculatio szünetel, a napi 4—5 kr. árdifferenciák rendszeren helyi befolyások következményei. Egyszóval pihen a gabonakereskedelem. A gyorsan emelkedő buza-árak 11 50-ről 10.40—50 kr. estek, de már nem oly rohamosan, hanem napról-napra, fokról-fokra. Elismerjük, hogy a hirtelen emelkedő árakban némi része volt a Berlin és Budapesten alakult hausse-consortiumoknak, de nem oly nagy, hogy a mai áresések esetleges folytatását is tisztán a tulságos hausse-speculatio terhére írva, pusztán reakciónak tekintetnénk és mintha most már az árak nagyobb mérvű esése volna természetes.

Lehet, hogy az a hausse-speculatio, amely néhány krajczárral, vagy néhány héttel korábban hajtott fel az árakat oda, a hova az idejévi termésviszonyai folytán azok az aratás utáni bizonytalanság elmúltával kifejlődhetnek volna, meggyengülvén; a contremennek sikerülend még némileg a mainál is nagyobb ársökkenést idézni elő, de a világ termése olyan, hogy legközelebb bizton számíthatunk az árak szilárdulására.

A világnak termése minus s készlet már tavaly sem volt. Jöhetnek itt a hírek, hogy Németországnak 1 millió q. buza feleslege van, mint azt néhány nap előtt lapjaink újságotlák, nem igen emlékezve meg arról, hogy a berlini szept. 1-én kelt kimutatás e számadat mellett még azt is elmesélte, hogy a német birodalomnak 3.7 millió q-val volt kisebb rozstermése, mint tavaly, pedig a múlt év nem volt jó, 2 millióval kevesebb termett a kétévinnél és készlet nem maradt fenn egy szemernyi sem.

Oroszországból 15 frtos rozsárakat jeleznek s a napról-napra fokozandó orosz éhség mellett jönnek a hírek Kelet-Indiából a muszka nyomorusággal majdnem hasonlóról adva értesülést. A legnagyobb kiviteli állomások, mint Bombay, Kalkutta, Kurashé és Madras készletek nélkül állanak az export teljesen stagnál s már most

kénytelen a kormány rendkívüli intézkedéseket tenni az éhség enyhítésére, 26000 embernek adván meg nélkülözött kenyereit. Az orosz állapotok is napról-napra rosszabbodnak s könnyen megeshetik az, hogy az óriási birodalom népei, nélkülözhetlen kenyérének megszerzésénél, idegen országok terményére szorul. Első leend ez irányban a Balkán, a honnét Románia előtt megnyilván sorompóink, már eddig is számottevő mennyiségeket szállítottak nemcsak Németország, de a mi malmaink részére is.

Igaz, hogy a legnagyobb szükség a rozshányban nyilvánul, de az végelemzésében mindegy, a „muszaj“ nagy ur, változtat még a németek izlésén is s ha nincsen rozs, jó a buza is.

Az első a hadsereg, mely a rozst buzával kénytelen pótolni. Már a poroszoknál merültek is fel hangok, a melyek arra engednek következtetni, hogy a német hadsereg gabonaszükségletének egy része buzából fogna beszereztetni. Még nem határoztak sem ott és tudunkkal nálunk sem. De intendaturáink késnek az ajánlati tárgyalások kiírásával, a mi arra enged következtetni, hogy vagy a vételre kedvezőbb konjunkturákra várnak (pedig tavaly megégették már így az ujjokat) vagy pedig a rozsnak pótlása iránt folytatnak tanácskozást. De azért az üzlet élénkülése nem fog elmaradni a mint kiírják, még ha redukálva is, a katonai szállításokat.

Mindezeket egybevetve s nem hagyva számításán kívül a német szerződés bár szép, de titokzatos reményének, a forgalomra mégis csak bénító hatását, s némi csekély mérvben azt is, hogy a dunai forgalom a csekély vizállás miatt szünetel, az emberi tudás határai között bizhatunk úgy a buza, mint a rozs árának legközelebb bekövetkezendő kedvező alakulásában.

Ugyilátszik, a vámszerződések mielőbbi megkötésére is lehet reményünk. Erre engednek legalább következtetni, a Szerbia és Belgiumról legutóbb kolportált hírek.

Ha hitelt adhatunk a tárgyalási termek kárpitozott ajtóin keresztül a nyilvánosság elé kerülő híreknek, novemberben remélhetjük a német, olasz, svájci és szerb és a német-belgiumi szerződések együttes előterjesztését. Előrelátható akadály csak Svájcban van, ahol a három közgazdasági elem a gazdák, az iparosok

és a kereskedők együttes aktiót fejtenek ki a tervek ellen s a népszavazás mégis csak kétes eredményű. Ha a szerződések simán köttetnek meg, előkészítettik, a mi sok nemzetgazdánk ideálja, a közép-európai vámszövetség útja. Már az azután más kérdés, hogy a magyar mezőgazdaság minden tekintetből hálával veszi-e ezt a nagy barátságot, mert bizony sokszor jobb a háboru, mint a rossz szerződés, amiről a csak nemrég lefolyt román vámháboru javunkra vált milliói, teszik az élő bizonyosságot. De ne vágjunk a dolgoknak eleje, majd elvállik nemso-kára.

Az ilyen nekiszabadított forgalom reményénél azonban jól esne legalább jeleit látni az olyan intézkedéseknek, a melyek hivatva volnának egy kissé előkészíteni s életképessé tenni mezőgazdaságunkat. Lám a kereskedelemügyi miniszter már szereli az ő iparágait. Azzal kezd, hogy szakiskolát rendez be, egyszerre nyolczat. Felállította a kereskedelmi tanfolyamot, csinál fém-, fa-, kőfaragó-, fazekas-, szövő-ipariskolákat. Nekünk is kellene kapnunk egyet-mást, a többi között egy kertészeti szakiskolát, s annak az árva szőlészetnek egy olyan helyet, ahol végre alaposan és tudományosan fognak a szakférfiak kiképzéséhez. No, talán majd meghozza az új költségvetés ezt is. B. K.

A múlt év dohánytermése.

Előttünk tekszik a magy. kir. dohánybevéltási és gyártási számvevő osztályok által összeállított, s a dohány egyedárúságot illető «Statistika» a melynek rengeteg számadatai három csoportra osztva, mutatják Magyarország dohánytermését és forgalmát.

Megtudjuk ebből a földterület mennyiségét, a mely a múlt 1890-ik évben dohánytermelésre fordított. Látjuk a nyerstermény összes mennyiségét; az érték nagyságát, a melylyet a termelt dohányterményiség képvisel.

Nem szándékom e terjedelmes munkát egész teljében ösmertetni, miután annak adminisztratív része nem tartozik szigoruan a mezőgazdaság keretébe, ez inkább a dohány feldolgozásánál bir fontossággal; foglalkozom inkább azon részével a mely az előállítás, a holdonkénti termés nagyságát különböző vidékenként, s a mászánként elért átlagos árt tünteti fel.

A múlt évben a magy. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság 13.171 termelőnek 79593. 1310/1600 holdra adott termelési engedélyt. Ezen területen termeltetett és beváltott 43.431.609 kgr. dohány, a melyert a kincstár a fuvar pótlékok elhagyásával tisztán 8.083.347. 45/100 forintot fizetett.

Mai számunk 16 oldalra terjed.

A fentebbi számadatok egybehasonlításából látjuk, hogy a múltévben egy-egy termelő átlag mintegy 6 catastralis holdon termelt dohányt, holdanként 545 kgr. hozammal, a melyért mm-ként a 18 frt 61 kr. átlagos árt számítva bruttó 101 frt 42 krt. kapott.

Habár első tekintetre a holdankénti bruttó jövedelem elég nagynek látszik is, a menyiben a dohány feles kertészek által műveltetve a tulajdonos termelőnek még mindég 50 frt 71 kr. bruttó jövedelmet biztosít, tekintetbe véve azonban a kincstár által az újabb időben a termelőkkel szemben tett követelmények nagyságát, s ezek folyományaként a nagyobb tökebefektetést a mely részint a szükséges épületek előállításánál, részint a kertészeknek a feles termésen felül nyújtott egyéb járulékok pénzértéke, az adók, tűz- és jégbiztosítások, az instructió bizonyos hányadának felszámításával áll elő, a holdankénti átlagos nettojövedelmet oly csekély összegre szállítja alá, a mely a dohánytermelés fáradságos, bizonytalan voltával sehogy sem áll arányban.

Tény az, hogy országos átlagban sem lehet manapság holdanként 545 kgr. dohánynyal megelégedni, ép úgy nem, mint a mely kevésbé mutatja a 18 frt 61 kr. átlagos ára a hohánytermelés fejlettségét. Pedig ez a nagy átlag, a melyet az összes beváltó körzetekben elért eredmények összességé tüntet fel; a mig, ha a termés nagyságát, a holdankénti bruttó- és netto-jövedelmet beváltó körzetenként vizsgáljuk, egészen más eredményt fogunk konstatálhatni.

A beváltás 7 felügyelőség alatt 38 kerületben eszközöltetett, és pedig:

A) Budapesti felügyelőség: Budapest, Érsekujvár, Ipolyság, Barcs, Fadd, Tolna, Szulak; összesen 7 kerület.

B) Aradi felügyelőség: Arad, Battonya, Csaba, Temesvár, Zsombolya, Fogaras; összesen 6 kerület.

C) Debreczeni felügyelőség: Debreczen, H.-Dorogh, Nagy-Léta, Érmihályfalva, N.-Károly, Csengeri; összesen 6 kerület.

D) Miskolczi felügyelőség: Miskolcz, Pelsőcz, Kápolna, Rakomaz; összesen 4 kerület.

E) Nyiregyházi felügyelőség: Nyiregyháza, Kisvárdá, Nyirbátor, V.-Namény, N.-Tarkány; összesen 5 kerület.

F) Szegedi felügyelőség: Szeged, Csongrád, Csány, Csóka, N.-Beckerek, Félégyháza; összesen 6 kerület.

G) Szolnoki felügyelőség: Szolnok, T. Roff, Jásziskér, Jászberény; összesen 4 kerület.

A fentebb elősorolt kerületek a következő eredményt tüntetik ki:

A Budapesti felügyelőség 7. kerületében beváltottak 4.800.005 kgr. dohányt 890.653 frt 84 krt. árban. Átlag holdanként 576 kgr. 106 frt 84 kr. értékben. Legnagyobb az átlag az érsekujvári kerületben, a hol egy catastralis hold átlagos termése 938 kgr. 214 frt 58 kr. értékkel; legkisebb a barcsi, mert itt egy hold 404 kgr. dohányt adott es ezért csupán 68 frt 61 frt fizettetett.

Megjegyzem, hogy az érsekujvári kerületben kertilevelek természetnek, mig a Barcsiban főként szulaki, a melyből ez idén csak jelentéktelen mennyiség váltatott be, mint szivarboríték. Mint közönséges dohány a szulaki egyike a legjobbaknak s hogy mégis ily csekély átlag éretett el (mmként 16 frt 99 kr.) nem tudom minek felróni; az időjárás mostohasága-e, elemi károk, vagy éppen a nem kellő és szakértelmes kezelésnek. Mert nincs feltüntetve sem itt, sem más kerületeknél az osztályonkénti beváltás eredménye, csupán felügyelőségek s nemenkint s így a kifejtett nagyobb industria, a melyre az egyes osztályzatok hányadából következtetni lehetne, — meg nem állapítható.

Másrésről nagyon becses volna tudni azt, hogy az egyes kerületekben, mely szárításmód divik, árnyék vagy napon szárítás-e? s így egyik vagy másik szárításmód mely arányban állanak az osztályzatok egymáshoz a beváltás után. Mily eredmény érhető el egyik vagy másiknál? Főként, mely dohányfajták termeltetnek s melyik

kezelés mellett hasznóhajtók leginkább? Mert ezen adatok birtokában az egyes termelőhelyek talajviszonyainak tekintetbe vétele mellett majdnem egész bizonyossággal meglehetne állapítani nemcsak kerületenként, de főképp termelőhelyenként a megfelelő dohányfajtát, s annak azon a vidéken eszközlendő szárítás és kezelés módját.

Nem mindegy az, hogy a dohány homokos vagy agyagos földben termett-e s így egyforma elbánásban sem részesülhet. A szamosháti dohány például, homokföldben termelve, semmi körülmények között sem vehető törés után oly nagyfokú füllesztésnek alá, mintha az televényes vagy kötött földben termeltetett, s viszont a mig a homokban termelt dohány kellő füllesztéssel, árnyékban szárítva is szép sárga vagy világosbarna színt nyer, addig a kötötter földben nőtt zsirosabb levelek nagyobb füllesztés mellett is legfeljebb zöldes-barna színt nyernek árnyékban szárítással. Vagy mig pl. a szamosháti dohány bizonyos körülmények között csak napon szárítással értékesíthető kellőképp, addig más viszonyoknál ép ezzel teszszük értéktelenné.

Mennyire megkönnyítené a hohánytermelést az adott viszonyok teljes ösmerete, mennyire lehetne befolyásolni a kezelés mikéntiségét kísérletek után nyert, s a viszonyoknak megfelelő utasítások kiadásaival kerületek vagy termelő helyenként, mondani is fölösleges. A fáradságot, mi ezzel jár, bőven kárpótolná a kitünőbb anyag nyérése.

B) Az aradi felügyelőség 6 kerületéből kedvezőbb eredmény van feltüntetve, a mennyiben itt 6.666.971 kgr. beváltott dohányért 1.378.748 frt 19 kr. fizettetett. Átlag mmként 20 frt 68 krt. s habár a holdankénti átlag az ezen kerületekben teremni szokott nagy, zsiros levelek dacára is csak 424 kgr. 87 frt 68 kr. értékkel jegyeztetik, mindazonáltal a mázsánként elért elég szép átlag arra enged következtetni, hogy a mit az időjárás hozamban megtagadott, azt a megfelelő dohányfajta (tudtommal legnagyobb részint Rózsa) termelése, s ennek szakértelmes kezelése pótolta ki. Az 1890-ik évi beváltásnál, ezen felügyelőség 3 első kerületéből több szivarboríték váltatott be, mint a többi összes kerületekben.

C) A debreczeni felügyelőség szintén 6 beváltó-kerületet foglal magában. Összes hozama 6.828.059 kgr., tehát több mint az aradi, értékre nevezve azonban annak mögötte áll, mert a beváltási ár 1.227.561 frt 90 kr. Holdankénti átlaga dohányban 583 kgr., pénzben 104 frt 84 kr., vagyis mmként 17 frt 98 kr.

A termelés főként a közönséges levelekre szorítkozik, nevezetesen a debreczeni s a kapadohánylevelekre. Beváltás alá került ezeken felül 6362 kgr. szivar, 13.660 kgr. közepfinom kerti level, 9611 kgr. muskotály-dohány.

A fentebb közölt adatok szerint a holdankénti átlag dohányban több, mint a budapesti felügyelőség kerületeiben, értékre nevezve azonban mintegy 2 frtál áll hátrább, s így mmként sem éretett el olyan átlag, mint amott. Ennek oka főképp a nagymennyiségű kapadohány-termelés, a melyből válogatott dohány egyáltalán nem volt, s nem is válatik be.

D) A miskolczi felügyelőség 4 kerületében majd mindenféle dohány képviselve van; elkezdve a szivarlevelektől, a kerti levelek mind a négy osztálya, a debreczeni, a tiszai, a kapadohány- egész a muskotály-dohányig.

Beváltott 7.352.692 kgr. dohányt 1.408.387 frt 98 krt. árval. Holdankénti átlaga 643 kgr. 123 frt 16 kr. Métermázsánként 19 frt 15 kr. Feltűnő szép eredmény éretett el a peltőczi kerületben, a honnét tisztán «csetneki» levelek kerültek beváltás alá, s a hol a holdankénti átlag 580 kgr. dohány után 181 frt 47 kr., vagyis mm-ként 31 frt 26 kr. Másodsorban megemlítésre méltó a miskolczi kerület 756 kgr. holdankénti átlaggal, a mely után 150 frt 56 kr. fizettetett; egy métermázsza dohány után tehát 20 frt 01 kr. átlagár éretett el.

E) Nyiregyházi felügyelőség 5 kerülete szintén kielégítő eredménnyel termelt.

Beváltott 7.511.879 kgr. dohányt, 1.401.749 frt 34 kr. értékkel. Holdanként 629 kgr. 117 frt

49 kr. Egy métermázsza 18 frt 66 kr. Ezen felügyelőség kerületeiben az eredmény majdnem hasonló a debreczeniéhez, ugy a hozam, mint atlagra. Itt ugyanoly leveleket termeltek, mint amott.

F) Szegedi felügyelőség hat kerülete a leggyengébb eredményt mutatja.

Beváltottak 3.074.471 kg. dohányt 527.364 frt 89 krt. árval. Holdankénti átlag 429 kgr. 73 frt 74 kr. Egy métermázsza 17 frt 15 kr.

G) Szolnoki felügyelőség 4 kerületében beváltott 7.197.867 kgr. dohányt és ezért 1.248.881 frt 29 kr. fizettek. Holdankénti átlag 540 kgr. 93 frt 77 kr. Egy métermázsza 17 frt 35 kr. Eredmény nagyobb ugyan a szegedi felügyelőségénél, mindazáltal szintén gyengének mondható.

Ezzel a beváltás eredményét részletesen leirtuk, ugy a mint azt a statisztika száraz számadatai elének tarták; a nemenkint és osztályonkénti beváltás eredményét, az ezekre teendő észrevételekkel egyetemben a jövő közleményemnek tartom fen.

Tura, Pestmegye.

Práznovszky Ágost.

Használhatunk-e vetésre tavalyi magot?

(Válasz a beerkezett kérdésre.) Ha idei termésünk, a mint az a folyó évben sok helyen megesezt, hibás, avagy csak gyanús minőségű is, ugy ha módunkban áll, folyamodjunk vetőmagszükségletünk beszerzése céljából az előző évek jó terméséhez, ha az különbben is jó kezelt, rendszeres többször forgatva, kellő száraz helyen tartatott el. Igaz, hogy minél régebb a mag, annál inkább csökken csiraképessége is. Áll ez különösen a rozsnál, kevésbbé a buza s legkevésbbé az árpa s a zabnál. Ezen azonban ugy segítünk, hogy régebb magból többet vetünk, mint rendszeren. E többlet, ha a mag egy éves 10—15%, ha két éves 20—30% lehet. Ha egészséges régi magot vetünk, minden esetre jobb termésünk lesz, mintha szorult, aszott új magot használunk vetésre s így a mi már ugyis elég baj, egy év rossz eredményével kart teszünk a jövőnek is. Persze ezt csak ott tehetjük meg, a hol van tavalyi mag.

Mit jövedelmeznek az utak mellé ültetett gyümölcsfasorok? Porosz-Sziléziában Boroszlo körül fekvő 7 kerületben (Boroszló, Oels, Trebnitz Neumarkt, Militsch, Ohlan, Strehlen) berbe adták a közsegi és kerületi utak mellett kiültetett gyümölcsfák termését. A bérösszeg dacára a csak közepes termésnek 33.087 márkát tett ki. Például szolgálhatnak e számok megyei és járás-hatóságainknak arra, hogy a faültetések közlekedési utainkon nemcsak csinosítják és emelik a vidéket, de hasznosak is.

Milyen mélyen hozzuk a földbe a Thomassalakat? Bár nem is állíthatunk fel általános szabályokat, de figyelembe véve a körülményeket, némi támpontokkal mégis bírunk. Könnyű laza talajban, melybe a növény gyökerei mélyen hatolhatnak s a nedvesség nagyobb mélységben vonul meg, természetesen sokkal mélyebbre juttathatjuk a műtrágyák eme nemet, mint a nehéz, kötött földbe. A Thomassalák, mint minden műtrágyának, okvetlen szüksége lévén nedvességre s levegőre felbomlási processusához, azt a könnyű talajban annak porozitásánál fogva sokkal nagyobb mélységben találja meg, mint a kötött, nehéz s így a levegőtől elszigetelt földnemen. A mélyen lent levő Thomassalák a növény gyökérzetét a mélyebben fekvő rétegek felkeresésére készíti, a minek hasznát különösen tartósabb szárazság fellepte esetén fogja a gazda érezni. Természetes, óvakodjunk itt is a túlzásoktól, mert ha a kelleténél mélyebbre jut a Thomassalák, könnyen elzárhatjuk a légkörtől s így megakadályozhatjuk annak felbomlását. A Thomassalakat tehát nehéz, kötött talajon sekélyen, sürgős munka idején pusztán fogas segélyével is hozhatjuk föld alá (noha az eke itt is rendes munkát végez), mig könnyű laza földön csak az alászántás ajánlatos.

Közlemények az orsz. magyar gazdasági egyesület köréből.

(Közvetlenül az egyesület igazgatósága.)

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kertészeti szakosztályának 1891. évi október 3-án, d. u. 4 órakor, a «Köztelek» tartandó ülésére.

Fő tárgyak: 1. A szakosztály rekonstruálására kiküldött bizottság jelentése. 2. Cserekyei Károly cikkje a vadászati törvény módosítása iránt.

Ujából felhívjuk tagjaink figyelmét arra, hogy közgyűlések, választmányi és szakosztályi ülésekre külön meghívók nem küldetnek szet, hanem mindenkor e rovat alatt tetetnek közzé.

Szamos kérdés intéztetven az egyesület igazgatóságához a tagsági feltételeket illetőleg, alább közöljük az alapszabályok a tagságra vonatkozó pontjait.

Egyesületi tagok.

5. §. Az egyesületi tagok felosztatnak:

- tiszteleti,
- alapító és
- évdíjas rendes tagokra.

6. §. Tiszteleti tagokká az egyesület által oly kitűnő személyek nevezetnek ki; kik vagy ezen egyesület, vagy pedig általában a mezői gazdaság emelése körül különös érdemeket szereztek.

7. §. Alapító tagokul azon személyek, községek vagy testületek tekintendők, kik:

a) az egyesület számára örök időkre oly tőkét biztosítanak, melynek évi 5 százalékos kamatai legalább is felérnek az évdíjas rendes tagok egy évi járulékaival; még pedig

b) azoknál, kik 200 osztr. ért. forintnál többet alapítottak, az alapító tag joga az egyenes férfiörökösökre is átszáll. Több egyenes örökös közül csak egy, még pedig az nyeri meg az alapító tag jogait, kire ezen jog összege a többi örökös által átruháztatik, s a ki a szabályok 4. §-a szerint erre alkalmas.

Egy ily egyenes örökös utódaira, azaz: az alapító-tól a második nemzedékre nem száll át ezen jog; míg

c) azon alapítók, kik nem alapítottak többet 200 forintnál osztrák értéken, csupán élethossziglan élvezik az alapító tagok jogait.

8. §. Évdíjas tagok azok, kik 6 évig tíz osztr. értékű frtnyi járulékra kötelezik magukat.

Az egyesületi tagok jogai és kötelességei.

9. §. Az egyesület a maga tagjait következő joggal ruházza fel:

a) minden tag a 6., 7. és 8. §. szerint az őt megillető tagsági címet viseli.

b) Minden egyesületi tag résztvehet az egyesület szakosztályi és választmányi üléseiben és közgyűlésén, s ennek összejövetelén kívül is, az igazgató-választmányhoz javaslatokat küldhet be.

c) A közgyűlésen történő szavazásnál minden tagnak személyes szavazati joga van.

De ha az egyesületi vagyon iránti intézkedések forognak fenn, az alapító tagok szavazatai kétszer számítatnak, s ezen szavazatot gyakorolhatják hitelesen felhatalmazott megbízottjaik által is.

d) Megfelelő képesség mellett az egyesületi tagoknak igényük van az egyesületi hivatalokra.

e) Minden tag évenként tudomást nyer a pénztár állapottáról az évi jelentések s a közgyűlés elé terjesztendő zárszámadások által.

f) Az egyesület könyvtárát, minden tag az erre nézve kijelölt megállapítandó ügyrend szerint használhatja.

g) Az egyesület által nyomtatás után közzétett összes iratok minden tagnak ingyen adatnak ki.

10. §. A tagsági jogok élvezete, föltéve, hogy azokat a tag a 4. §. értelmében el nem veszítette; kiterjed:

a) az alapító tagoknál élethossziglan, és a 200 osztr. ért. frtnál többet alapító tagoknál az egyenes férfiörökösökre is, a 7. §. b) pontja értelmében;

b) az évdíjas tagoknál a következő 6 évre.

11. §. Minden alapító tag tartozik alapítványi tőkéjének 5%-os kamatát évenként és egyszerre az egyesület pénztárába lefizetni; mit ha elmulasztana, jogában áll az egyesületnek az alapítványi tőkét a hátralékos kamatokkal együtt szabadon választott bíróság előtt indított sommas peruton (1868. 54. tcz. 93., 114. stb. §§.) behajtani.

12. §. Az évi kamatok, ha az alapítványi okmány az év első felében állítottat ki, ezen évnek január hava első napjától számítva fizetendők; ha pedig az alapítványi okmány az év második felében adatott ki, a kamatok a közvetlenül következő év jan. 1-ső napjától számítandók.

14. §. Az évdíjas tagok tagsági kötelezettsége kezdődik azon év január hava első napjától, melyben tagokul magokat aláírták, kivéve, ha az aláírás ezen év utolsó negyedében (okt.-nov.-decz. havában) történt; a midőn a tagsági fizetési kötelezettség csak a következő év január hava 1-ső napjától számítatik és tart hat évig, mely idő alatt kötelesek évi járulékaikat az év folyamán alatt évenként az egyesület pénztárába egyszerre lefizetni.

A fizetést nem teljesítők irányában jogában áll az egyesületnek a járulékot szabadon választott bíróság előtt (11. §) sommas peruton behajtani.

15. §. Az évdíjas tag halála esetében a tagsági díjat örökösei csak a halálozás éveig bezárólag, — s nem tovább tartoznak megfizetni.

Aláírási íveket megkeresésre készséggel küld az egyesület igazgatósága.

Az istvántelki földmives- és kertésziskola felosztása befejeztetett s az átadás a budapesti gyermekmenhely - egyesületnek megtörtént. Ez utóbbi egyesület a szerződésileg kikötött kertész képzőintézetet még a folyó őszszel felállitandja.

Vegyes közlemények.

Mai számunk tartalma:

Vezércikk. B. K. — A mult év dohánytermelése. *Práznovszky Ágost.* — Használhatunk-e vetésre tavalyi magot? — Mit jövedelmeznek az utak mellé ültetett gyümölcsfasorok? — Milyen mélyen hozzuk földbe a Thomas-salakt? — Közlemények az O. M. G. E. köréből. — Vegyes közlemények — Irodalom. — Gazdasági vegyes: Talaj és trágya: *Dr. Bittó Béla.* — Az istállótrágya vesztesége. — Répatrágyázási kísérletek. — Nitrogén-trágyázás zab alá. — A thermofoszfát. — Állati hulladékok mint nitrogén-trágyák. — A rostanyag értékesítése. — A répaszeletek és moslék etetése. — A fácalanyagok kikészítései — A poseni korpavizsgálatok. — Robbanó műtrágyakeverék. — Kőszén és koaksz. — A répa és burgonyavermek. — Tudósítások. — Kérdések a gyakorlat köréből. — Kereskedelem és tőzsde. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Személyi kirek.

Gr. Bethlen András földmívelési miniszter a zágrábi kiállítás megszervezésére leutazott. A minisztert a bán kísérte a kiállításra, hol *Vukotinic* végrehajtó-bizottsági elnök üdvözölte. — *Mr. Chaplin* angol földmívelési miniszter a fővárosban időzik. Lőtenyészésünk tanulmányozása céljából jött hazánkba. E héten ki is rándult Kis-Bérre, hol egy a tenyészanyag, mint a miniszterü berendezésig meglepte. — A kereskedelmi miniszter *dr. Kovács Gyula* volt kereskedelmi kamarai titkár, utóbb miniszteri titkár, a budapesti kereskedelmi muzeum igazgatójává és felügyelő-bizottsági taggá nevezte ki. — *Nagysztyei Sily Tamás, Sily László* baranyamegyei alispán fia, eljegyezte *Somssich* Mariska kisasszonyt. *Somssich* Andor nagybirtokos leányát; *Kammerer* Miksa somogyimegyei baktázi földirtokos eljegyezte *Jeszenszky* Emma kisasszonyt, kisjészeni és megyefelvai *Jeszenszky* Tivadar földirtokos leányát.

Gyászhir.

Kisszeniczei, *Semenyey Ferencz* Tolna-vármegyei köztestületben álló nagybirtokosa szeptember hó 22-én rakson elhunyt.

Egyesületi élet.

A magyar *Tattersall-egylet* körülbelül 100 kl. távolságra rendez versenyhajtatást 4-es fogatokkal f. é. október 12-én, d. e. 11 órakor. Díj 4000 frt; ebből 3500 frt az elsőnek, 500 frt a másodiknak, a harmadik kettős tételt kap, negyedik tételt menti. Tavolság kb. 100 klm. mezzei-es kö uton. Tetszés szerinti menetnemben, bármely származásu lovakkal. Tét 50 frt F. v. f. Indulás a városligeti Stefánia-utról d. e. 11 órakor, 5 perccenkt. — E versenyhajtatásban kizárólag egyleti tagok lovai, egyleti tag által nevezve és egyleti tag által hajtva vehetnek részt. — A versenyhajtatást követő napon külön konditio díj adatik ki. Nevezés október 9-én, este 10 óráig, Sarkány J. F. urnál, Nemzeti casino, II-ik emelet.

Lóversenyek Szabadkán. Elmúlt idők egy rég feledésbe ment jó szokását elevenítette fel a bács-bodrogh-vármegyei gazd. egyesület, midőn Szabadkán szeptember hó végén lódíjazással kapcsolatos lóversenyt rendezett. A lóversenyen, ugy mint egykor, a megye színe-java adott találkozózt. A verseny minden tekintetben sikerült s az egyesület elhatározta, hogy ezental minden évben a lódíjazással kapcsolatosan, lóversenyt is tart. Díjakat nyertek: Hölgyek díjja 1600 méter. *Rupp* huszár-főhadnagy első, *Vojnich Oszkár* második, *Podmanitzky* harmadik. Szabadka város díja, 1600 méter *Mikovic Agoston* első, *Vujkovits Pál* második. Urlovasok versenye, 1800 méter, 200 forint. *Vojnich Oszkár* első, *Polster* második. *Vujkovics Lőrincz* harmadik. Gazdák versenye, 1200 méter, 100 frt. *Vukov Pál* első, *Vujkovics Lőrincz* második, *Vukov Márk* harmadik. Kettős fogatok versenye 15 kilo-

méter, országuton. Elsőnek érkezett *Vojnich István* fogata 33 percz alatt, másodiknak *Vojnich Sándor* 36 percz és harmadiknak *Vojnich Lajos* fogata 38 percz alatt.

A borsodmegyei gazdasági egylet által rendezett csikó- és szarvasmarha-díjazást mult hó 27-én tartották meg, nem a legjobb eredménnyel.

A *Fejérmegyei gazdasági egylet* által K-Nyéken szeptember hó 27-én rendezett állatszemele és baromfi-kiállítás szépen sikerült. A kiállitást *Kégl György* orsz. képviselő nyitotta meg. Kiváltak gróf Nadasdy Ferenc nyéki gazdaságának, Vértessy Józsefné és Mérey Miklósné csoportkiállításai, a Gárdonyból bejelentetett 9 drb és Velen-zérlől 18 drb állat, a melyek között Burchard Gusztáv importált fajtisza csoportkiállitása érdemel figyelmet. A sertéskiállításban Luczenbacher Miklós és dr. Heinrich Kálmán kiállitása kötötte le a szemlézők figyelmét.

A marostordamegyei lőtenyészési bizottság mult hó 27-én lókiállitást és üzető versenyt rendezett Erdélyben nevelt tulajdon lovakkal. Az urkocsisok által hajtott négyes fogatok közül harmincz kilométernyi pályát köves országuton Ugron Zoltán négyes fogata 81 percz 40 másodpercz alatt tette meg. *Gróf Bethlen Károly* fogata a második, *Illyés Lajos* négyes fogata pedig a harmadik díjat nyerte; negyediknek *gróf Toldatai László*, ötödiknek *Décsy Géza* négyese érkezett be. A versenybírószág élén *gróf Teleki Samu* állott.

Gazdasági kiállitást rendezett az abaujmegeyi gazdasági egyesület Szepsiben mult hó 26-án, *Berzeviczy Egyed* gazdasági egyesületi elnök nyitotta meg a kiállitást, nagy közönség jelenlétében. Ezzel egyidejűleg tartatott meg a megyei gazdasági egyesület vándorgyűlése is. A kiállitáson különösen a megye gyümölcészete volt képviselve.

A *biharmegyei gazdasági egyesület* által legutóbb rendezett lónászaton mintegy harmadélszáz jó minőségű ló vezetett elő, részint kettes és négyes fogatban, részint nyereg alatt; vevő is volt szépen, belföldi és külföldi, de a kellő forgalom mégsem fejlődött ki, mert meglátszott a vásáron a kezdet nehézsége.

A *délmagyarországi paraszt egyesület* Temesvárt, megtartotta alakuló gyűlését, melyen 400 délmagyarországi paraszt vett részt *Wittmann* orsz. képviselő és *Ambróczy báró* földbirtokos vezetése alatt. Kivánjuk, hogy az egyesület viragozzék és adjon a délmagyarországi parasztnozgalmal oly irányt, a mely, míg a köznép érdekében erős és egészséges szószólója addig nyomja a szocialisztikus mozgalom oly fajtát, mely csak a folyó nyáron is izgatottságba hozta az egész országot.

A *cséh országos gazdasági egyesület* mult hó 20-án tartotta közgyűlését Lobkovic Ferdinand herczeg elnökléte alatt Prágában. A közgyűlés elé terjesztett választmányi jelentésből olvashatjuk, hogy a mult évben a következő nagyobb kérdésekkel foglalkozott az egyesület. A szeszadó megváltoztatása, egy kísérleti tehén-észt felállitása, adómentes marhasó, lentermelés emelése, a német vámtárgyalások stb. ügyében memorandumokkal járult a helyzet tisztázásához.

A *cséh gazdák kongresszusa* szeptember hó 20-án nyílt meg Prágában közvetlen a cséh országos gazdasági egyesület közgyűlése után. A kongresszuson szöveggyere került tárgyak közül mint érdekeseket felemlitjük *Schwarz* képviselő határozati javaslatát a *kötelező állami tüz, jég és marha biztosítás ügyében*, melyet a kongresszus teljes szövegében magáévá tett, továbbá *dr. Sitenszky* felolvasását s elfogadott határozati javaslatát, melyben mezőgazdasági kísérleti állomás és gazdasági akadémia felállitását sürgeti. A tanácskozasok további folyamáról jövő számunkban emlékezünk meg.

Szövetkezeti ügyek.

Csepelyen (Ung m) *Nagy Kapos vidéki hitelszövetkezet* czéggel a pestmegyei hitelszövetkezet kezdeményezése és Hajós József vezérigazgató jelenlétében új hitelszövetkezet alakult. Az új szövetkezetnek eddig 50 tagja van 331 törzsrészvennyel. A közgyűlés egyelőre 5000 frt hitel igénybe vételét határozta el.

A város legtekintélyesebb polgárainak kezdeményezésére. Nagy-Kikindán *huszárvezetési szövetkezet* van alakulóban. Az új szövetkezet működését egy szövetkezeti mérszárszék felállitásával kezdené meg.

Az első *ipari raktár-szövetkezet* alakult meg Brassóban a mult hó 27-én. Elnöknek *Eitel Gusztáv* választatott. A brassói takarékpénztár 100,000 frt hitelt szavazott meg az új szövetkezetnek.

Iparügyek.

Gazdasági gépek kivitele Bulgáriába évről-évre emelkedik hazánkból is. Gépgyárosaink figyelmüket mindenesetre haszonnal fordíthatnak Bulgária felé, a hol a kormány erélyes tevékenységet fejt ki a mezőgazdasági termelés belterjessé tételére. Gyárosaink legnagyobb versenytársa e téren Németország, a honnan úgy *Sophia*, mint *Widdinbe* nagy mennyiségű gépet visznek ki. Csak az utóbbi években kezdenek szerepelni az osztrák, és egy-két éve a magyar gépgyárak Hazánkból eddig leginkább csak alsóbb minőségű fa-ekéket vittek ki. Mint a konsuli jelentések jelzik, gépgyárosaink jó és nagy piacra tehetnek Bulgáriában szert, a hol a kereskedelmi muzeum képviselősege is kezökre járhatna, melynek ugyancsak fenti jelentések szép jövőt jósolnak, az első felév alatt az intézmény forgalma 140 000 frt volt. *Widdin* consulumk jelenti 1890-ben hazánkból 14,170 frk értékben vittek az állomásra gazdasági gépeket, a mely összeg igen könnyen volna emelhető. Hasonlót jelent *Ancona*-i konsulumk, a ki különösen arató- és cséplő-gépeknek vél könnyen szerezhetni piacot *Ancona* vidékén.

Cukoriparunk köréből több örvendetes jelenséget közölhetünk. A hatvani cukorgyár megtörte az utat Amerika felé, s legutóbb 5000 q gyártmánya indult New-Yorkba. Amerikai cukorkivitelünknek különben kedvezni látszik az ottani piac helyzete, hol a hatalmas „sugar trust” a cukorárakat magasan tartja. — A *szerecsi cukorgyár* szept. 30-án kötötte le összes cukorgyártmányait a magyar általános hitelbanknak bizományi eladás végett. A bank már a mezőhegyesi gyárral is hasonló üzleti összeköttetésben van, s így évenként mintegy 300,000 q. cukor felett rendelkezend.

Új dohánygyárak alapítását határozta el a pénzügyminiszter és pedig az egyiket *Ó-Budán*, a másikat *S.-A.-Ujhelyen*, hogy e vidékeken a filloxera által tönkrement kasszólóbirtokosok részére ez által új kereseti forrás nyíljon.

Allategészségügy:

(—u.) *A takonykór.* Szatmár vármegyében, mint bennünket értesítenek, óriási mérvben el van terjedve. Mint a hivatalos jelentésekből látjuk, a vármegye alispánja a legszigorubb intézkedéseket léptette életbe a baj elfojtására. Hogy az általános lóvizsgálat keresztülvihető legyen, összeirattak az összes lovak, lóvásárok s egyáltalán lovak adásvétele eltiltatott, lólevelek beszedettek s ujak nem adatnak ki. Julius hó 4-étől a vármegye 304 községéből 79 inficiálnak találtak és 151 drb lóvat kiirtottak, 12 község járványzárlat alá vétetett. Ez erélyes intézkedések miatt, melyek tagadhatlan sok helyen alkalmatlanok és kárt okoznak, nagy az elégedetlenség, de azok törvényszerűek s a vármegye körülbelül 40,000 drb lóállománya érdekében elkerülhetlen szükségesek voltak.

Felemelt húsárak.

A bécsi mészárosok tegnapielőtt hivatalosan hozták Bécs város tanácsának tudomására, hogy a hus árát október hó 1-étől kilgromként 5 krral felemelik, indokul a magas marhaárakat jelölik meg. A mészárosok memoranduma, melyet a tanács elé terjesztettek hosszasan fejtegeti a drágulás okait s ezek között *németországi marhakivitelünk emelkedését* elsőnek jelöli meg. Az emelkedő árak ellensúlyozásul sürgős lépéseket kell tenni a **román marha behozatalának** megengedését illetőleg. Természetes, hogy a bécsi sajtónak kapóra jönnek az ilyen hírek s a N. Fr. Pr. cikkeznek is már a román marha behozatali tilalom feloldásának jövő áldásairól. Mily szerencse, hogy nem a bécsi lapok csinálják allategészségügyi politikánkat.

Muszka állapotok.

(I.) Hogy Oroszországnak inség- és nyomorsujtotta vidékein milyen rémitő állapotok uralkodnak és milyen hajmeresztő dolgok történnek, túlhalad minden emberi képzeletet. Utazók, kik *Tamboff* vidékéről *Pétervárra* érkeznek, rettentő dolgokról beszélnek. *Tamboffban* az utóbbi időben kiütött egy epidemikus vész is, és a nyomor által a legnagyobb kétségbeesésbe kergetett orosz parasztnők, saját gyermeküket viszik oda, a hol egy ilyen, vészben elhalt ember fekszik: hulláját gyermekökkel érintik, hadd essék áldozatul ez is, hogy apadjon a kenyér-evő családtagok száma, s az életben maradtaknak hadd jusson „több” az eledelből! Ugyane vidéken, mely kiváló ló- és szarvasmarha-tenyésztéséről különben igen híres és mely Oroszország legvirágzóbb vidékeinek egyike, ma egynehány hónapos csikót 20—30 kopekért, tehát körülbelül 32—48 kért vásárolhatni. A gazdája nem tarthatja nem szerezheti meg számára a szükséges takarmányt. A *Volga-tartományokban*, kivált a *Penza* járásban, fel s alá vándorolnak az éhség által teljesen elgyöttrött parasztnők nagy csoportjai, míg az asszonyok és gyermekek a piacokon állanak és kétségbeesett zajongást folytatnak a kínzó éhség miatt. *Saratov* kormányzója különösen kiemeli, hogy jelenlegi válságos helyzetben legnagyobb csapás az éhező gyermekek, kiknek kétségbeesett türelmetlensége még igen válságos helyzetbe sodorhatja a vidéket. Hogy ezen iszonyatos állapoton annyira-mennyire segítve legyen, a Szent-Synodus általános gyűlést rendez, általában a könyöradományok szedését mindenütt kezdi, a hol a helyzet még türelhető. De még ha olyan nagy is lesz ezen áldozatkészség, attól nem lehet igen sokat várni, mert Oroszországban a segélyezésnek ezen módja még csak gyermekkorát éli. Egy czári ukáz megtiltja a *Kaspi-tengeren* tul lévő tartományokból a gabonaművelemek *Perzsiába* való szállítását és felfüggeszti a szesz-adót, hogy így is biztosítsa annyira-mennyire, a nyomorgó nép sorsát.

Bolgár kiállítás.

Gazdasági és iparkiallítás Bulgáriában 1892-ben. A bolgár fejedelmi kormány Ruszicsukban és Philippopolisban az 1892-ik évben *Ferdinánd* herceg védnöksége alatt, gazdasági és ipari kiállítást rendez. A kiállítás szeptember és augusztus hónapokban tartatik meg. A gazdasági kiállításon csak bolgár termények vehetnek részt, míg az ipari kiállításon való részvételre a bolgár kormány fel fogja hívni a külföldi gazdasági gépgyárosokat. A gazdasági kiállítás gazdasági gépészeti részére a bolgár kormány nagy súlyt kíván helyezni. A kiállítás elén *Georgief* miniszteri tanácsos és *Nesztorov* állami főmérnök állanak. Érdekes a dologban az, hogy a bolgárok tárgyalásokat folytatnak a *temesvári kiállítás* rendezőbizottságával az összes kiállítási épületeknek a saját czéljaikra való megvásárlását illetőleg.

Kiállítás és vásár.

Országos gyümölcs- és konyhakerti terménykiállítás rendez az orsz. magyar kertészeti egyesület a földmívelésügyi miniszterium erkölcsi s anyagi támogatása mellett, október hó 3—12-ig bezárólag. A kiállítás célja a beküldött gyümölcs- és konyhakerti termények elárúsítása, fajelnevezések tisztázása, végül pedig a csomagolás és feldolgozás egyes módzataival megismertetni a kiállítókat és a közönséget.

Apró közlemények.

Vásárelhalasztások. *A bécsi szt.-marxi marhavásár* okt. 12-éről 13-ára, *Jánosházai* (Vas m) okt. 15-éről 16-ára halasztott. Az *egri* vásárok ezentul vizkereszt utáni hétfőn, *Pongrácz*-nap utáni hétfőn, *Sarlói* boldogasszony utáni hétfőn és *Szt. Mihály* napján fognak megtartani. — Egy az 1895-ik évben tartandó **magyar országos kiállítás** előtervezetei folytattnak a kereskedelmi miniszter.umban az elnökséget valószínűleg maga a miniszter alakítja meg. — **A tözsdén** a zsidó-ünnepek miatt f. hó 3-ik és 12-én üzleti felmondások nem eszközöltnak. — **Spiegel S.** fővárosi magkereskedő csödbe került. — **Birtokváltás.** *Kollerich Pál* budapesti lakos megvette 300,000 frtért a 8900 k. holdas kékkői uradalmat özv. gróf Forgách Antalnétól.

Időjárás.

A légnyomás határozottan emelkedett, 63—70 között. Átlagos hőmérsék 3-1°—14-1° között ingadozik. Uralkodók a déli irányú szelek. Időjárás derült, csak *Fiume* és *Trencsén* felett borult az égbolt. A magas légnyomás Oroszország fölé húzódott és az éjszaknyugati depresszió délkeleti irányban terjedt; a légnyomás tehát nyugaton súlyed. Európában az időjárás túlyomóan száraz volt esőt csak a depresszió környékéről, Angliából és Franciaországból jelentenek. *Egyelőre még többnyire derült száraz, enyhe — éjjel hűvös — idő várható. Később nyugatról borulás valószínű.*

Irodalom.

(R.) **Csikvármegye közgazdasági állapotai és a székely kivándorlás.** T. Nagy Imre megyei közgazdasági előadó jelentése az 1890-ik évről.

A székely kivándorlás és ezzel összeköttetésben *Csikvármegye* közgazdasági viszonyai élénken foglalkoztatják a napisajtót. Közvetlen a dolog lényegébe ható észleletekről, a melyek segítségével egyedül következtethetünk a baj biztos orvoslására, nem igen hallottunk. — Ezt találjuk meg Nagy Imre könyvében.

A székely viszonyok, a székely nemzetség szokásai, egyéni jó vagy rossz tulajdonságait elismerésre méltó tárgyilagossággal és alaposan ismerteti a fentemlített jelentés. Igen sokan a leg-helytelenebbül ítéltek meg a székely viszonyokat. A legtöbb ember a kivándorlás főokozójául a túlnépesedést tartja.

Nagy Imre megtanít az ellenkezőre a midőn kimutatja, hogy a vármegye minden egyes lakosára 7-7 katasztrális hold esik. Ha tehát a lakosságból minden 3 személyt veszünk egy családnak, akkor minden családra 23.1 kat hold terület jut. Ha pedig a művelés alatt álló területet veszük számításunk alapjául, akkor egy személyre 1-8. minden családra 5.4 hold esik. Bármelyik terület átlagát vegyük fontolóra, egyik sem mutatja a túlnépesedést tartja.

A fő azonban a mi a megélhetést nehezé teszi, a hibás gazdálkodásban rejlik, a mely a két nyomásu rendszertől még maig sem bir megszabadulni s ennek tudható be azután az, hogy a megye művelés alatt levő területének 52-9% marad évenként ugarnak, holott Magyarország egész területén a ugarnak hagyott terület 16-8%. Az ugar és a bevetett terület közötti viszony *Csikvármegyében* a legrosszabb. A kettős nyomásu gazdálkodási rendszert különben az előadó jelentésében okadatoltnak találja, a mennyiben *Csikvármegyében* a földek még tagosítva nincsenek s azok elaprózása annyira megy, hogy egy 5—10 holdas birtok, a mely már közep birtok számba megy a székely vidéken, 40—80 parcellára van szana-szét szórva a határban, úgy, hogy az egyes birtok részek 1 $\frac{1}{2}$ —2 örvjárásnyira fekszenek egymástól, hogy a birtokviszonyok ismertetéssel kiterjeszkedik megyéjének egész közgazdasági életére, sorra tárgyalva az egyes ágakat. Mindenesetre a székelyek közszóval fogadják közgazdasági előadójuk e munkálatát, mi pedig az érdekes jelentésre, mely a székely kivándorlás okait nemcsak alaposan fejti ki, de annak magakadályozására egészes tanácsokkal szolgál, melegen hívjuk fel olvasóink, első sorban pedig az illetékes körök figyelmét.

Vettük a **magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia** értesítőjét az 1890-91-iki tanévről. Az értesítő több részre oszlik. Az első rész az intézet történetével foglalkozik, melyből minket különösen a statisztikai adatok érdekelhetnek. Az intézet története négy korszakra oszlik, volt pedig hallgatója

az I-ső korszakban	1818-tól	1850-ig	782	
II.	«	1850-től	1869 ig	1483
III.	«	1869-től	1884-ig	1568
IV.	«	1884-től	1890 ig	451

összesen: 4284

A mult tanévben 114 hallgatója volt a tanintézetnek.

A második rész az akadémia szervezeti alapszabályait tárgyalja, melyekből megtudjuk, hogy a tanulók oktatásával az igazgatón kívül 6 tanár, 1 rendkívüli tanár, 4 tanársegéd, 2 állami ösztöndíjas foglalkozik. A negyedik részben az akadémia gazdasága és az akadémiaival kapcsolatban levő állomások leírását találjuk Van pedig öt ily állomás u. m.: *Gazdasági eszköz- és gépkísérleti-, vegykísérleti-, vetőmag-vizsgáló-, növénytermelési-, kísérleti-, meteorológiai állomás.*

Az értesítő egy példányát kívánatra bárkinek megküldi az akadémia igazgatósága.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: DR. LIEBERMANN LEO.

Budapest, október hó 2-án.

A gazdasági chemiának a gyakorlati gazdára fontos mozzanatairól értesítést adni a gazdasági vegytani rovat czelja. Tartalmazni fog tehát:

1. Jelentéseket általános érdekű vizsgálatokról és tanulmányokról a különböző talajokat és gazdasági növények életfeltételeit illetően, továbbá fontosabb trágyázási és trágya-conserválási kísérletek eredményeit.

2. Közleményeket, új buváriatokról az életvegytan köréből, a mennyire azok a növénytermelésre, az állattenyésztésre, állattartásra, hús- és tejtermelésre és általában az állatok okszerű táplálására (takarmányozására) befolyással bírnak.

3. Új mozzanatok ismertetését a mezőgazdasági ipar vagy egyáltalában olyan iparágak terén, melyek a mezőgazdát mint nyersanyag-termelőt érdekelhetik.

4. Emberi és állati tápszerek előállítására és eltartására vonatkozó közleményeket.

5. «Vegyések» rovata alatt pedig általános érdekű olyan dolgok közöltek melyek a fenti pontok alá nem sorolhatók. Idekerülnek többek között az emberi és állati tápszerek, műtrágya felék és hasznalati czikkek hamisításairól, esetleg ezen hamisítások felismeréséről szóló közlemények. A gazdasági vegytani rovatba felvetettek rövid, eredeti közlemények, továbbá referátumok a bel- és külföldi szakirodalomban megjelent újabb keletű fontosabb közleményekről, értekezésekről és könyvekről.

A rovat irányja tisztán gyakorlati, azaz mellőzünk mindent, miről feltehető, hogy specialis szak-képzettség nélkül meg nem érthető, vagy hogy a gazdát közelebből nem érdekelheti.

Dr. Liebermann Leo.

Talaj és trágya.

Folyóvízi iszap mint talajjavító szer.

(Közlemény a budapesti m. k. vegykísérleti állomás dolgozójából.)

Azon szerek között, melyek talajjavításra alkalmasak, több figyelmet érdemelnek a gazdaságosság részéről a folyóvizek iszapjai.

Ezek rendszeren a legkitünőbb termőtalajok összetételével bírnak és ott, ahol könnyen megszerezhetők, első sorban vannak hivatva arra, hogy mint talajjavító, talajgazdagító anyagok szolgáljanak. Tudjuk, hogy Egyiptom ősidőktől fogva mesés híres termékenységet a Nilus áradásai alkalmával a földekre hordott iszapnak köszönheti. Tulajdonképeni trágyaszereknek a folyók iszapja nem nevezhető, mert a növényi tápanyagok, bár a növényzetre több mint elegendő, de mégsem olyan mennyiségben vannak bennük, mint azon anyagokban, melyeket tulajdonképen trágyának szokás nevezni és semmi esetre sem fizetnek ki a szállítás nagyobb távolságokra.

Érdekesnek tartom itt felemlíteni azon két folyóvízi iszap újabb keletű elemzési eredményét, melyek a budapesti, a földművelési miniszterium kebelében működő, m. k. vegykísérleti állomáson eszközöltettek.

Ezek elsője egy *kőrösvízi* iszap volt, mely száraz állapotban (105° C-nál szárítva) tartalmazott:

7.46% szerves anyagot,
0.57% káli (K₂O),
0.27% légenyt (nitrogen),
0.15% foszforsavat (P₂O₅)

és sok meszet.

Megjegyzendőnek tartom azonban még azt is, hogy az a 0.57%-nyi káli mind a sósavban oldható részből való, mi meg valószínűvé teszi azt is, hogy az összes káli-tartalma még jóval nagyobb.

Ezen iszapot a hozzánk küldött tudósításból ítélve, már több idő óta használja a mezőtelegdi uradalom, mely azt maga aknáztatja a Kőrösből.

A második egy *marosvízi* iszap, mely száraz állapotban tartalmazott:

11.56% szerves anyagot,
1.70% káli (összes),
3.30% meszet,
0.17% légenyt,
0.19% foszforsavat.

Már ezen két elemzés is mutatja, hogy kivált nem megvetendő mennyiségű káli-tartalmuk folytán érdemes volna a folyóvízi iszapokat tovább vizsgálni, veük kísérleteket tenni, ezeket mint talajjavító illetve, mint másodrendű trágyaszereket alkalmazni, különösen ott, ahol az csekély költséggel kivihető.

Ezen irányban tudtommal nálunk még vajmi kevés történt.

A természetes talajjavításnak ilyenféle módját eszközöli, mire már fent czéloztam, a Nilus évenkénti áradásaival, melyek nagymennyiségű nilvizi iszapot hagynak vissza.

A Nilus-iszapban következő foszforsav- és káli-mennyiségeket találtak különböző buvárcok:

	Horner	Wicke	Peters
Foszforsav:	—	1.10%	0.14%
Káli:	0.47%	1.20%	1.60%

Ezen különböző buvárcok által talált eltérő értékek abban lelik magyarázatukat, hogy, mint már magam is tapasztaltam, egy és ugyanazon folyóvízi iszap szilárd részeinek tartalma már rövid időközökben is gyakran felette nagy változásoknak vannak alávetve.

Egészben véve azonban az elemzések azt mutatják, hogy az általunk vizsgált kőrös- és marosmenti iszapok nem szegényebbek, mint a Nilus iszapja.

Feltűnő gazdagok Németország némely folyóvízi iszapjai káli-tartalomban; míg a foszforsavtartalom elenyésző csekély; hogy csak néhány példát említek:

	Leine	Rume	Innerste	Weser	Aller
Káli:	2.20%	2.87%	2.23%	2.44%	2.55%
Foszforsav:	0.22%	0.08%	0.12%	0.05%	0.07%

Hogy vízi iszappal mit lehet elérni, azt tanúsíthatják Németország és Holland némely tőzeges és homokos vidékei, melyeket ugynevezett tengeriszappal (Seeschlick) hordtak fel.

Ezen iszapot, mely a folyók torkolatánál, a tenger sós vizével érintkezve, gyorsan ülepedik le, folytonos kotrás által távolítják el és bocsátják a talajjavítások eszközlése czeljából a termelők rendelkezésére.

Ezen iszapnak azonban, mely szerves anyagban és légenyben nagyon gazdag, minthogy a városi csatornák hulladékai stb. is belekerülnek, bizonyos hátránya az, hogy onnét oly alkatrészek is kerülnek bele, melyek a talajban károsan hatnak; milyenek a sulfidek és vasoxydulsók, melyeket a levegőn való állás által szoktak artalmatlanná tenni.

A levegőn való állás által u. i. ezek oxydáltatnak, a mi által azután oly alakban kerülnek a talajba, hogy a növényekre nem hatnak károsan.

Tájékoztatóul álljon itt néhány ily «Seeschlick» elemzési eredménye, ezen elemzések a brémai «Moorversuchsstation»-on eszközöltettek és a következők:

	I.	II.	III.	IV.
Káli:	0.72%	0.46%	0.70%	0.68%
Foszforsav:	0.21%	0.17%	0.20%	0.19%
Légeny:	0.32%	0.19%	0.26%	0.26%

Az itt felsorolt adatok úgy hiszem elég nyomós bizonyítékok a mellett, hogy jó volna, ha több figyelem fordítatnék a mi gazdaközönségünk részéről is a folyóvízi iszap, mint talajjavító és gazdagító szer alkalmazására.

Utóirat. A kulturmérnöki hivatal azon kérdéssel fordult hozzánk, vajjon egy köbméter zavaros (iszapos) Maros-víz, ha az öntözésre használják, milyen értéket képviselhetne, tekintettel

az iszapban foglalt káli-, foszforsav- és nitrogénmennyiségre. A vízben levő iszap mennyiségét meghatározva, azon eredményre jutottunk, hogy 2.2 pro mille iszaptartalom mellett egy köbméter Maros-víz körülbelül 1 krt érhet, azaz ilyen áru trágyát pótolhat.

Dr. Bittó Béla.

Az istállótrágya értéksökkenése kilugozás és erjedés következtében. (Közl: dr. Könyöki.)

Roberts és Wing megvizsgálták, mily változason megy keresztül az istállótrágya kilugozás és erjedés által és azon eredményre jutottak, hogy a trágya erjedés által háromféle kárt szenved: 1. az összes súly tetemesen csökken, 2. a viztartalom növekedik és 3. az erjedés trágyaanyagok százalékos tartalma csökken. És tehéntrágya keveréke pedig, mely 6 hónapon át a kilugozásnak ki volt téve, nitrogén-tartalmának 32%-át, foszforsavtartalmának 47%-át és káli-tartalmának 35%-át veszítette. Kiténik ebből, hogy lótrágya, mely 6 hónapon át a levegőnek és esőnek ki van téve, trágyázási értékének majdnem felét veszti: ló- és tehéntrágya keveréke pedig, ha a réa csapott eső gyorsan lefolyhat, szinte tetemes értéksökkenést szenved, de nem oly mérvűt, mint a rothadásnak kitett lótrágya. Ellenben veszteség nem volt constatalható azon esetben, ha a trágya gyorsan szárítottatott.

(Biedermann's Centr.-Bl. f. Agrikulturchemie XX. Jahrg. 437. U. S. Depart. of Agriculture. Exper. Station Record. Vol. 1., 1890. No. 5 p. 276-280.)

Répatrágyázási kísérletek Dániában 1888-1890-ben. (Közl: dr. Könyöki.)

A danországi cukorgyárak a chilisalétrom alkalmazását, mint cukorrépatrágyát három éven át a következő eredménnyel tanulmányozták. 1. 200 font chilisalétrom a dániai tonnaföldre (= cca 0.9 magyar hold) a répakultúrára határozottan előnyösen hat, még nagyon trágyadus talajon is, ha elegendő foszforsav van jelen. Karos hatás a répa minőségére nézve, nem volt konstatalható. 2. 400 font chilisalétrom a dániai tonnára, kevésbé előnyös, jó karban levő földre, mint a kisebb 1. alatt említett adag és a répa minőségét is kedvezőtlenül befolyásolja. De sovány talajra a nagyobb trágyamennyiség igen előnyös és a répa minősége sem szenved. 3. A chilisalétrom egész vagy részbeni alkalmazása, mint melléktrágyázási anyag, nem jár előnnyel közvetlen a vetés előtti trágyázással szemben. 4. Az egyoldalú foszforsavtrágyázás, csakis sovány talajon alkalmazandó és a répa minőségére nincs befolyással.

(Biedermann's Central-Bl. j. Agrikulturchemie XX. Jahrg. Ugeskrift for Landmaend, 1891. 10 szám. 259-266 l.)

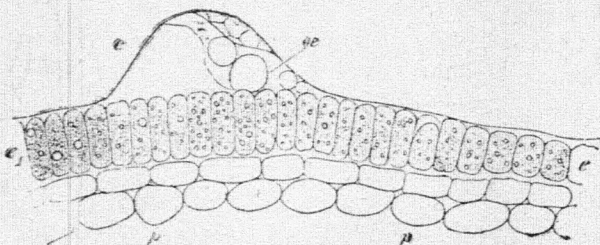
Nitrogéntrágyázási kísérletek zab alá.

(Közl: dr. Könyöki.) Leydhecker tanár kísérleteinek eredményét közli, melyek annak kiderítése czeljából tétettek, vajjon mely idő legalkalmasabb a zab chilisalétrommal való trágyázására. A trágyázáshoz használt chilisalétrom mennyisége 1 ha.-ra (= 1.7 magyar hold) 100 kgr. volt, legalkalmasabbnak bizonyult, mint feltrágya. A kísérlethez használt négy különböző zabnem átlagos termelési mennyisége, trágyázás nélkül — a megművelt föld kiterjedésére számítva — 12.75 l. mag és 12.8 kgr. szalma. Ha a trágyázás a vetés után történik, 15.25 l. mag és 14.02 kgr. szalma ha a kifakadás után trágyáztatik, 16.75 l. mag, és 15.92 kgr. szalma nyeretik. A termés eredménye pedig, mely azon esetben éretik el, midőn így a trágyázás a zöld vetésre alkalmaztatik 18.0 l. magból és 16.1 kgr. szalmából állott, 1 ha, meg nem trágyázott területen 27.5 hl. mag és 25.6 q. szalma; 100 kgr. chilisalétrom alkalmazása mellett pedig 33.34 hl. mag és 28.18 q. szalma a termelt. Ezen kísérletekből tehát kiderül, hogy zab alá a chilisalétromot feltrágyának alkalmazhatjuk legczelszerűbben.

(Biedermann's Centrbl. f. Agrikulturchemie, XX. Jahrg. 434. Oester. landw. Wochenbl. 1891, W. 24, 189.)

R) Thomas-salak — Martin-salak. A Thommassalaknak ujabban vetélytársa akadt a Martin-salakban, mely ép úgy mint előbbi a vas fosfortartalásának mellékterménye, de sokkal kevesebb fosforsav tartalommal. Miután külseje után bajos a Thomas-salaktól megkülönböztetni, a kereskedelemben gyakran Thomas-salak elnevezést alatt kerül a forgalomba. A bonni gazdasági vegykísérleti állomás hívta fel először e hamistásra a figyelmet, a mennyiben a hozzá Németországból vizsgálatra beküldött Thomas-salak felülően kevés fosforsavat tartalmazott, azaz nem Thomas, hanem Martin-salak volt. Előre is figyelmeztetjük tehát gazdáinkat, hogy a Thomas-salak beszerzésénél a 20% fosforsavtartalmat kiköссék, illetve szükségletüket megbízható helyről szerezzék be. A Bonnból eszközölt vegyvizsgálat szerint a Martin-salak tartalmazott 11.44% fosforsavat, 40.86% meszet, 14.31% kovasavat, 17.85% vasoxidot, 9.98% magnesiát, 5.56% maugánt, agyagot és egyéb ki nem mutatható anyagokat. Világos tehát a Martin-salak kevesebb értéke, és az a haszon mit belőle egynehány waggon Thomas-salak gyanánti eladásánál az «elímes» kereskedő elér.

R) A paprika maró növényi alja, amely mint fűszert oly általánosan kedvelté teszi a Capsaicin. Miután a paprika hazánkban nagy területeken műveltetik, nem lesz érdektelen e specialis magyar fűszer e maró aljáról azaz a Capsaicinról Molisch H. legujabban megjelent műve után valamit elmondani. Thresh volt az első, aki a paprikából egy intenzív maró ízű anyagot választott ki, melyet ő Capsaicinnek nevezett el. Flückiger és Buri tanulmányai alapján tudjuk, hogy a Capsaicin $C_{18}H_{14}O_2$ -t tartalmaz. Ez ideig azon vélemény volt elterjedve, hogy a Capsaicin a paprikának minden részében föltalálható s csak Molisch kísérleteinek köszönhető, hogy a valódi megtudhattuk. A Capsaicin kizárólag a paprika

A paprikamag léczetetének keresztmetszete a Capsaicint kiválasztó epidermisset; e közönséges epidermis-sejtek; e elszélesedett kiválasztó epidermis-sejtek; e a kidudorodott cuticula; o—e a capsaicint tartalmazó zsíros olaj; p parenchym.

belső léczetében van meg, maga a magburok teljesen ment attól. Ha a paprika egy ily belső magválasztékán keresztül metszetet eszközölünk, úgy azt találjuk, hogy a léczezet felhámja (cuticula) sok helyen összefüggően kiemelkedik (lásd ábra) és az parenchym-sejtek és felhám között így keletkezett ürt zsíros olajjal van kitöltve, mely nem egyéb, mint csepfolyós váladéka a növénynek, melyet kívülről a cuticula borít. Azon mértékben, a mint a cuticula emelkedik egyttal az így keletkezett üregben a növényi váladék is szaporodik, a mely kálival kezelve egy erősen maró s a Capsaicint nagy mértékben tartalmazó szappan-vegyet ad. Hogy vajjon a Capsaicin a léczezet egyben így pl. parenchym rétegében is előjön-e, biztosan megállapítani ez ideig nem sikerült.

Sojabab és sojakenyér. A sojababot körülbelül 30 év előtt hozták be Európába. Igen jól terem meszes agyagtalajban vagy homokos agyagban, bőven trágyázva foszforsavval, melyre ezen növénynek nagy szüksége van. Rendesen április hóban vetik, olyan módon, mint a borsót. A földet tisztán kell tartani, míg a soja eléggé befedi, hogy a gyom növeszt megakadályozza. A száraz és hüvelyek igen vastagok, minélfogva a növényt ki kell szakítani és a földre teríteni, hogy száradását gyorsítsuk. Ménudier dr. ez évben hektáronként 18 mm. aratot. Kilóját 1 frk. 80—2 frankkal fizetik. A sojababból kitűnő kenyér készül, mely még egyszer annyi fehérjeanyagot, tizszer annyi zsirt,

de ötször kevesebb keményítőt tartalmaz, mint a rendes kenyér, mi igen értékesé teszi kivált a cukros hugarban (diabetes mellitus) szenvedők táplálásánál. (Revue internationale des falsific. d. des rées alimentaires. 5e. Année, 1e. Livr. p. 17.)

A „Köztelek“ tudósításai.

Hont-Ujfalu. (Hont m.) szeptember hó. (Braunmüller Sándor tudósítása.) (Termés. — A szőlők pusztulása. — Arak.) Az aratás a hossz-aszószelek folytán csak július hó második felében volt kezdhető s folyton kedvezőtlen időjárás mellett csak sok bajjal befejezhető. A sok eső akadályozta a hordást, sok helyt a félkeresztek kicsíráztak s még szeptember elején is volt itt-ott a táblákon gabona. Daczára ennek, kedvezőtlen minőség mellett termésünk mennyiségileg szemben elég jó, szalmában bő. Egyik eléggé belterjes birtokon termelt 1200 öles holdanként: buza 13 (26 kévés) kereszt adott 12 hlert á hl. 72 kiló; rozs 10 kereszt adott 10 hlert á hl. 70 kg.; árpa 14 kereszt adott 16 hlert á hl. 60 kg.; zab 10 kereszt adott 14 hlert á hl. 42 kg. A május és júniusban még reménytelen és a rovarok által okozott károk folytán sok helyt 3-szor vetett répát a sok eső helyrehozta s elég jó termést ígér. A csalamádé rendkívül kedvezően fejlődött és a szokottnál jóval bővebb kaszálást adott. A tengeri szára nagy, csöve sok, de érése késik. A burgonya szárban nagyon buján megnőtt, gumó is elegendő termelt, de rothad. Az egyedüli termény, a mely igen kedvezőtlenül áll, jobban mondva siralmasan tengődik — a szőlő ez nemcsak a téli fagyok, valamint a filloxera által szenvedett rendkívül, de a mutatkozó eső-kély fűrtök a rohamosan elterjedt peronoszpora által tönkretették és most, mikor már az érés ideje itt van, csak apró, fejletlen, félig elhervadt bogyókat látni. — Allataink a bőséges legelők mellett jók, csak a bérányok nem egészségesek. — Gyümölcs csak szórványosan termelt, de a hol van, oly bőségen, hogy a kereslet kielégítést nyer. A gabonafélék értékesítése nem felel meg a nagy piacokon jegyzett árszínvonalnak, bár az e vidéket átszelő garam-ipolyvölgyi vasuton a szállítást könnyen eszközölhető. A buza 10 frt és rozs 9 frton kel á q, árpa és zab iránt hiányzik a kereslet.

Ada. (Bács-Bodrog m.) szeptember hó. Szobonya Bertalan tudósítása.) (Aszály. — Termés. — Száj- és körömfájás. — Kiállítások Zomborban. — Bácskai állapotok. — Földmives-iskola.) Mig az ország legtöbb vidékének gazdái megsokalták az esőt, addig nálunk, a Tisza partján, csaknem aszálynak nevezhető szárazság és hőség uralkodott, s elmúlt az egész nyár a nélkül, hogy egyetlen és olyan esőnk lett volna, a mely három hüvelyknyre megáztatta volna szomszjas földünket. És ezen aszály daczára ez az áldott föld mégis termelt bőséges mennyiségben és kitűnő minőségben búzát, árpat, zabot és tengerit. A buza kat. holdanként adott nálam 14, az őszi árpa 16, tavaly 18, harmadéve 20 mmázsát, a zab 13 q; s ha a tengeri csak egyetlen esőt kapott volna a virágzaskor, akkor ma annyi tengeri van a bácskai Tisza mentén, hogy gazdáink nem tudják vala hová tenni. Így is azonban igen kielégítő a termés, melynek betakarítása most folyik legjavában. — A járványos száj- és körömfájás ismételt felépést, s a nagy szárazságban pedig a jószág legelője elsült. — Burgonyatermésünk alig érdemel említést, a kerti vetemények is visszamaradtak. Augusztus közepén elvetettük a repcét, kapott is e hó elején egy kis esőt és szerencse, hogy nagyobb nem volt ez az eső, mert így legalább a ki nem csírázott növény nem is sült el, míg azok, kik szárva-vetették repcéjüket, már annak elsülését konstatálják. — A Bács-Bodrogh-vármegyei gazd. egyesület e hó 26—29-ig termény-, gyümölcs-, konyha- és virágkerteseti kiállítást rendezett székhelyén, Zomborban. E kiállítás volt a második fontos ténykedése e derék egyletnek szeptember havában, a mennyiben szeptember 20-án lódíjazást és lóversenyt tartott szintén Zomborban. Valóban elismerésre méltó az a ténykedés, a melyt e gazd.

egylet kifejt, s melynek mozgó lelke és éltető eleme Rombay Dezső titkár. De szükséges is, hogy ez a gazd. egylet dolgozzék, mert ha valahol, úgy Bács megyéről elmondhatni, hogy még milliókat hagy a nép vissza a talajban kizsákmányolatlanul, tudatlansága miatt. Mert itt hiába van földmives-iskola, hiába létesülnek a szántásversenyek, a paraszt megmarad az ő sötét tudatlanságában, a miből csak lassan, az élénk egyesületi élet által folyton ébren tartva, ragadhatjuk csak ki. Mint fehér hollót tekinthetjük, ha a bácskai gazda saját elhatározásából adja be fiát a földmives-iskolába. S hogy ez iskola mégis tul van népesítve, annak oka az, hogy egyrészt a 4—500 lánzos (2200 □-öl) gazdák törekszenek első sorban fiaikat kitaníttatni; másrészt vannak alapítványok, melyeken aztán néha jómódu parasztfiú is bejön az iskolába, máskülömben az ily alapítványi helyeket többnyire oly értelmes szegénysorsu paraszt ifjak szokták elnyerni, kiknek vegezzük az, hogy kenyérüket szolgálat utján keressék meg.

Bia (Pest m. Dunántul) szeptember hó. (Remenyik Imre tudósítása.) (Termés.) A szaklapokban az évről sok kedvezőtlen gazdasági tudósítás jelent már meg; legyen nekem medegedve az 1891-ik év dicsérése. A gabonatermésünk jónak mondható. Ha a középtermést (10 évi átlag) 100-zal vesszük fel, a folyó évi termést a következő számokkal jelölhetjük: buza 100, rozs 97, árpa 141, zab 124. Tekintve a 10—11 frtos buza-és 9—10 frtos rozsárakat és hogy a dől, ázott, sárga-fekete árpánkat 7 frtért el tudtuk adni, a pénzjövdelem oly magasra rug, mint már régen nem volt. A kapásnövények a gabonánál jobb termést ígérnek. Ez áll különösen a kukoricáról és a cukorrépáról. Az utóbbiból kat. holdanként 180 métermázsát remélünk. A burgonya jó és rothadás miatt vidékünkön kevés panasz hallatszik. — Nagy előnye ez évnek a takarmánybőség. Miután sovány dombjainkon bő trágyázás és ennek megfelelőleg nagy állatállomány tartása nélkül gazdálkodni nem lehet, igen nagy fontossága van a takarmánytermelésnek. A sok eső itt-ott elrontott egy-egy kaszálást, de egészben elmondhatjuk, hogy van jó takarmányunk bőségesen. Nagy nyugodalom a csalamádé-abundantia. Mig tavaly a jármos ökröket és növendékmárhat már júliusban korpa-eleségre kellett fogni, hogy a meglévő kevés zöldséggel egyedül a fejős teheneket el tudjuk valahogy látni, addig ez évben minden marhánk jól él zöld takarmánnyal és szinte nem bírjuk a fölösleget ensilálni. A szőlő azonban végleg cserben hagyott az idén. A mit a filloxera megkímelt, azt a peronoszpora rontotta el. A munkás nép is meglehet ez évvel elégedve. Takarmányunkak, aratás, cséplés, valamint a kapásnövények termelésénél jó keresete volt. Igaz a kenyér drága, de van kenyérpótlék bőven. A bab-, kukorica-, burgonya- és kerti veteményekből nagy termés, gyümölcs is akad.

Hathalom (Veszprém m.) szeptember hó. (Thász Lajos tudósítása.) (Burgonyabetegség. — Szórféreg. — 3 évi terméseredmény. — Vad mohar.) Augusztus 15-ike után bekövetkezett verőfényes, száraz időjárásunk a majdnem megkésztett földmunkálatok, hordás és cséplés befejezését lehetővé tette, a sarjuk betakarítása, melyek ez évben szokatlanul bőven fizettek, befejeztettek, most már csak a tarló herések, s egyéb herések sarjuja van künn. A kiszántott rozok helyébe vetett köles, mohar, jól fizet. Kapásnövényeink jó termést adnak. A burgonya a nedvesebb helyeken foltos, homokos földben jó termést ad. Itt egy különös jelenséget kell megemlítenem: aug. elején napfény mellett eső volt, s azon napon este köd. Harmadnap mulva a burgonya szára egészen elszáradt, mint szept. végén, de ez úgy látszik, a gumókra nem gyakorolt hátrányos befolyást. Ma már szőlőkben is bizunk, hogy megéri s meglehetősen bort fog adni. Nálam a tókék szépek, rakottak. Állataink az abnormis időjárás folytán, daczára a rendkívül dus legelőeknek, nem oly kövérek, mint máskor. A juhoknál nagy az elhullás, külö-

nösen a *báránkok* között fellépett nagymennyiségű tüdő- és gyomorférgék folytán. Báránymiközött a szőrféreg pusztít. — megköszöném, ha a gyógyításról felvilágosítást nyernék.²⁾ A gabonaneműek termése vidékünkön nem sikerült. Nálam kivételesen a repce 6 q-t adott a 1000 □-ól. Miután nekünk gazdáknak érdekünkben fekszik, hogy az ideai termés felől tájékozva legyünk, s az álhíreknek ne legyünk áldozatai: ide iktatom 3 évi átlagtermésemet, felkérve egyúttal gazdátársaimat, hogy hasonlóan cselekedjenek. *Hathalom* termése egyenlő nagyságu bevetett területen:

	1889	1890	1891
buza	3067	3211 kereszt	4091 ker. 2655 ker.
rozs	3234	2169	3598 • 1954 •
árpa	1747	2033	1789 • 1579 •
zab	1342	1384	1717 • 1348 •
összesen	9390	9797 ker.	11.198 ker. 7536 ker.

Érdekes kép ez! Láthatjuk belőle mily gyenge az ideai termés. A gabona ugyan aránylag kevésbé rosszul fizet, de ennek aránya is mögötte marad a megelőző éveknél. A szalmahozam pedig igazán silány. A folyó év a *takarmány-neműekre: lóherre, luczerna, baltaczim, zaboshüvely, csalamádé, széna, sarju* bõ, nemkülömben a *hüvelyesekre, kapás* veteményekre. Csalamádét igen sokat vermeltettem be és száritattam meg. Mint szinte ritka jelenséget közlöm, miszerint az őszi tarlókat felelben kiadtam kaszalni, annyi rajtok a *vadmohar*.

Zaturcsa (Turóc m.) szeptember hó. (*Zathureczky Imre* tudósítása.) (Időjárás. — *Burgonyarothadás.* — *Husárok*.) A hosszú tél, mely után, elkésve földbe került vetéseinkre az ideai tulesős és viharos nyár következett, silány eredménnyel jutalmazta csak gazdáink fáradságát. Gabonaneműekben termésünk közep, népünk fő tápláléka azonban a *burgonya kirothadt, hüvelyes veteményeink* is rossz termést adnak. Szegénysorsu népünk, melynek fő élelmét a két utóbbi termény adja, a közeledő télen nagy nélkülözéseknek néz elébe. A *husárok* meglehetősen magasak, sertés 56 kr., marhahús 48 kr. és a birkahús 40 kr. kilogrammonként, minden állat keresett és jól fizetettik.

Györök (Arad m.) szeptember hó. (*Molnár Lajos* tudósítása.) (Cseplés. — *Kukoriczatorás.* — *Vetés. Száj- és körömfájás.*) Majd két hónapja, hogy nem volt esőnk s a megelőző három év szárazsághoz mérten még mindig elég jónak mondhatjuk időjárásunkat. A *cseplést* kiváló jó idővel végeztük be: a hol repce vetettett, ott az öt héttel ezelőtti nedvesebb idővel kelt s kellő ugarba került repce már a földet elborítja. Mert a mit 3 éven át nem ismertünk, most harmatos éjjeleink vannak. — Vidékünkön, melyhez a kovacsinczi, kuvini, györöki, ménési területeket számítottam, a *kukoricza* törése már mindenütt szép eredménnyel fejeztetik be. Az őszi vetés a zöld takarmányul való rozs és őszi buzakeverékekkel, de szorgalmasabb gazdáknál a magrozsalsal is befejeződött már, a hol az őszi vetés nem kerül kukoriczatarlóba. Itt-ott a trágya-hordás, a keverő, valamint a vetészántások is folyamatban vannak. E vidéken a kettős nyomás, kukoricza buza, variálva egyéb tavaszi vagy őszi, divik és a gazdák tulnyomó része annyira nem ismeri érdekeit, hogy a tarló tavaszig tarló s az őszi kukoricza után egy szántásba jön. A hegyalján elmondhatni, hogy 4—6 hét óta a *száj- és körömfájás* az említett községekben befészkelte magát s e baj már annyira elvesztette régebbi veszélyes jellegét, hogy komoly kimeneteli eset tudomásommal még nem volt. Tény azonban az is, hogy talán sohasem fogyott e vidéken annyi *creolin*, mint most, e bajok orvoslásánál. Az is érdekes és mindenesetre megjegyzésre méltó, hogy 6 év óta kísértem figyelemmel e járványos kört, de még mindig csak szarvasmarhán és sohasem tapasztaltam, legalább e vidéken, sertésen, juhon

¹⁾ Az ilyen ismeretlen bajok fellépténél kérjük hozzáink néhány levelet stb. beküldeni, hogy az esetleges növénybetegséget idejében meghatározhassuk, s esetleg a védekezés is megjelölhető legyen. *Szerk.*

²⁾ Legközelebb megadjuk *Szerk.*

vagy kecskén, holott ezek is ugyanazon községi uton hajtatnak a legelőre, a melyen a szarvasmarha. — A hol még *szőlő* van, ott asztali szőlőnek 30—35—40 kr-ával kapkodják kilóját. Nagy baj, hogy már egy-egy községben az öt ujján megszámlálhatná az ember, hogy kinél *van még vagy van már* szőlőtermés. Elég vigasztaló, hogy ennyit is mondhatok, mert már ojtványokrol is kerül chasselas a kereskedelembe s gyéritett új és régi szőlőről is lesz a zóna által odavive, a hol többet fogyasztanak, mint a mennyit előállíthatnak.

Nagyvárad, szeptember hó. (*Elemér Aurél* tudósítása.) (Időjárás. — *Termés.* — *Árak.*) A pár hét óta tartott rekkenő hőség után hűvös esőre hajló idő az ijesztő mérvényben elsült *leget* életre hozta. A *tengeritörés* folyik, a termés rosszabb a remélnél. Csövesen sok helyt a m. hold 20—30 hliter az eredmény. A *sarju* betakarítva, sok helyen jobb termést adott, mint az anyaszéna. A *vetett takarmány*, hol kellő trágyázás előzte meg a vetést, sikerült. A *buza ára* beszállítva a malmokba 10 frt. A *László-malom* 75.000 mázsát vásárolt már, későbbi szállításokra is. *Berettyó-Ujjaliban* a megyei gazd. egyesület szép sikerrel, jutalomkiosztással egybekötött szarvasmarha-kiállítást rendezett. — A *helybeli szeszgyárak nagy trágyakészleteiket, a temesvári és aradi gyárak után, de eltérő módon, trágyafősz alkalmazásával conserválva, forgalomba hozzák, az előbbieknél tetemesen több lényegtartalommal.*

Szeged, szeptember hó. (A *szegedi kenderfonógyár részvénytársaság* tudósítása.) (Termés. — *Árak.*) Bácskában, hazánk fő kendertermelő vidékén, az ideai kender-termés határozott jónak mondható és az eredménytán egy negyedével nagyobb, a mult évi szintén meglehetősen közep-termésnek. Az árak, melyek a tavaszi áztatás után, még elsőrendű kenderért, 26 frton állottak, a jó termés folytán, 23—24 frtra csökkentek, mindig a legjobb bácskai kender érte, míg alárendelt minőségek egész 17—18 frtig vásárolhatók. A rövid jelentésben ugyan nincsen helye azon hátrányos körülmények megbeszélésére, amelyek hazánkban a kendertermelés, illetve kidolgozás körül mutatkoznak, mégis, midőn ez ár-csökkenésről szólunk, fel kell említenünk azt, hogy csak azon nem eléggé kárhözvethető mód, a melyen a kenderkészítés Bácskában történik, egyedüli oka ezen ár-leszállításnak, illetve annak, hogy a kender csak a hazai ipar, a mely reá szorul, veszi meg fonási céljaira, míg már az osztrák gyárak inkább a terméztől sokkal silányabb gácsországi kender használatát fel, mintsem a nekik is közelebb eső bácskai rontott anyagot vásárolnak. Ezen ellen-szenvet csak az értheti meg, aki tudja, hogy a természettől minden jó tulajdonsággal felruházott bácskai kender, — a sárban való áztatás és elégtelen kitérés által a fonás alkalmával 20% szoval husz % teljes *kallót* eredményez, míg az orosz és olasz kenderek 4—6% -ot vesztenek csak. A számok pedig a hátrányok csak egy részét említik fel, míg az említett körülmények a kender hasznavehetőségét még azontúl is jelentékenyen érintik. Nem szenvedhet kétséget az, hogy a rendszeren kidolgozott magyar kendernek nyitva állana a világ piacza és mivel a kender bebizonyultan sokkal jobban fizet a gazdának is, akármily gabonaneműnél, idején volna, hogy az érdekelt körök, közös kisebb áztató-telepek felállításával ezen, ugy az egyesekre, mint a közgazdaságra fontos tényezővel komolyan foglalkoznának.

Zágráb, szept. 27. (*Bakay Nándor* tudósítása.) (A *gyümölcs-kiállítás.*) Eltekintve a testvéries demonstratióktól, a melyeknek részesei voltunk a legrehabilitatlanabb alaposággal mondhatom, hogy nagy kár volna, ha ahhoz jobban értő szakembereink közül néhányan meg nem néznék az itten ma megnyílt gyümölcs-kiállítást; a melyre nézve minden irigység nélkül kijelenthetem, hogy nagyobb, mint a mi 1885. évi gyümölcs-kiállításunk volt. A mi azután a sikerült és jól kifejlődött fajok sokaságát és tökéletességét illeti, ebben talán az itteni égaljnak is része van, az emberi tudomány és szorgalom mellett. Nagyot csalódnék, azonban a ki azt hiszi, hogy csak a hűvösebb hegyi levegőt kedvelő almák és körték fejlettek itt olyan tökéletesre, olyan hibátlan alakukra, a szőlő és őszibarack is oly remek szép ezen a kiállításon, mint a többi gyümölcs. Kiállító is nagy számmal van, s többet vissza kellett utasítani, a hely szűke miatt; noha egy 130 méter hosszú, 10 méter széles csarnokban van ezen kiállítás, 4 sor asztalon és több remek csoportokban elhelyezve. Ez utóbbiak elsőrendű kertészek és uradalmak. A rendkívül választékos nagyszámú válfajokból nem lehet a megnevezésekre bocsátkoznom. Szakembereknek kellene ezt megnézni. Igen szép a horvát-slavon gazdasági egyesület által szabad földben mintaszerűleg kiállított amerikai szőlőiskola. Ez a kiállítás a gyümölcs-csarnok előtt terül el. 35-fele amerikai és néhány egyéb nevezetes európai szőlőfaj van még a tavaszról elültetve. Az ültetvények másodéves tőkék. Különösen szépek a *Ripariák*, vannak 4—5—6 méter magas 7 évi erős hajtásokkal, dus sötétzöld nagy levelekkel. A 35 faj között kevésbé sikerültek: *Triumpf, Noah, Cinthiana és Canada, Brandt egészen* kivesszőben van. Az innen *Laibachig* terjedő *német-illyr* kertészetnek a kiállításon erős nyomai láthatók, a gyümölcs Zágrában olcsó, a piacon 1 krajczárjával a legszebb őszi barackot, körtét és almát kaphatni. A zágrábi kiállítást ma 10—14 ezer ember látogatta.

Csehország répatermése a répaszedés előrehaladtával mind gyengébbnek bizonyul. A répa kicsi maradt, úgy, hogy ritka h lven érték el a tavalyi középtermést mennyiségben. A minőség általában gyenge s így ott sem nagy értékű a termés, a hol a mennyiség megfelelő nagy. Az utóbbi hetek szép időjárása sokat javított ugyan, de korántsem annyit, hogy Csehország répatermése a közepes évek eredményét megüthetné.

Dombóvár (Tolna m.), szeptember hó. (*Dóry József* tudósítása.) (Termés. — *Időjárás.* — *Viharok*.) A termés a *gabonaneműekben* igen gyenge; *buza* adott kat. holdanként 680 kilogrammot, *rozs* 480, *árpa* 900, *zab* 840, *őszi repce* 600, *tavaszi repce* sárga 570, *tavaszi repce*, *fekete* 280 és *köles* 950 kgt. A leirt eredmény az aloldialisan mivel földek termése, míg a kisbirtokosok által mivel földek még kevesebb hasznót adtak. A *gyümölcsöt* tönkretette a nagy tél: illetve a hideg, ugyszint a *szőlőket* is, a melyeknél a mutatkozó csekély termést végleg a *peronoszpóra* emészttette fel. A *tengeri jól áll és közepen* felüli termést ad: a *székely tengeri* törése befejeztetett. A *burgonya* nem rothad, termése közép-termetűt igér. A *takarmányrépa* ott, a hol a tavasszal a balha tönkre nem tette, elég jól áll és gyarapszik. *Takarmányban* kielégítő termésünk van, rétjeink 20—24 métermázsza szénát és ugyanannyi sarjút adtak és jó őszi mezővel kínálkoznak. *Bükkönyös zab*, mely kiváló mesterséges takarmányunk 28—30, *luczerna-saink*, az eddigi három kaszálás összeredményében 60, *baltaczimeseink* 30 q-t szolgáltatottak, csak *lóhereseink*, a melyeket a tavalyi aszály és szárazság majd teljesen tönkretett, sikerültek rosszul, de azután jó és kiadó báránymezőt adtak. — Időjárásunk július első hetében túlmeleg volt, a mi termésünkön sokat rontott. *Dombóváron* a csapadék júliusban 48 és augusztusban 50 milim. volt, bár megjegyzendő, hogy a nagy záporok, a melyek a környékben voltak, egészen kikerülték Dombóvárt, az augusztus 16 és 23-iki vihar, helylyel-közzel nagy jéggel, azonban óriási károkat okozott, épületeket döntött össze, fákat tört ki és a széna, és szalmakazalokat és a sarjuboglyákat teljesen felforgatta és a rohanó ár nagy részét elvitte. Az időjárás most túlmelegre fordult és szárazságra mutat hajlandóságot, a mely egyik sem kívánatos.

Felső-Szeli (Pozsony m.) szept. hó. (*Fehér Zoltán* tudósítása.) (Termés. — *Vetés.*) Kedvező időjárásunk mellett pótolhatjuk elmulasztott munkáinkat. Közbe-közbe azonban egy kis eső nem ártana,

hogy a szántás porhanyóbb legyen s az őszi vetőmag lazább talajba jusson. Az éjjelek már kissé hűvöseks, a répa cukortartalma nem igen gyarapszik, pedig nagyon reá férne még. A legelő búják, jól él a marha: tölre is van takarmány bőven, különösen a sarju jobban fizetett, mint az anyaszéna; de minőségre is jobb, mert sem renden, sem petrenczében nem kapott esőt. Szalmánk kevés van, takarékosan kell az alommal bánni, a szemtermésre azonban nem lehet panasz, mert a roztól eltekintve, mely közepén alul maradt, a többi gabonanem megütötte a középértéket, sőt az árpa több helyen igen jó eredménnyel jutalmazta a gazda fáradságát. Kukoricáinkat most kezdjük takarítani, úgy látszik, ez is igen jó termést ígér: csak az baj, hogy ára nincs. Vető alá erősen szántunk s a vetés folyik.

Atkár (Heves m.), szeptember hó. (Kiszely Géza tudósítása). (Termés. — Takarmányerjesztési kísérletek. — Csekely cukortartalmu répa.) — A folyton esős időjárás minden munkával elkesztett, az ugarok is későn kevertettek, a cséplést is folyton esők zavarták. A sok esőnek tulajdonítható az állandóan magas napszám, mely a takarmányok letakarítása és az aratás befejezése után is 1 frt. A termés eredménye nagyon különböző. Buza helyenkint piros, nagy szemű és súlyos, de már ugyanazon község határában, sőt már a szomszéd táblából laza, apadt és szintelen. Vannak 64—65 kilós buzáink is, melyeknek ára egyáltalában nincs, sőt van tudomásom 7 frt 30 kros eladásról is, mi Budapesten 7 frt 90 krnak felelne meg. Termett 1200 □-ölenkint 3—5 q. Az árpa közepén alóli. Az erősebb földekben megdőlt, szeme sok helyen szorult és a sok eső folytán sárga. Eladások 7—8 frt 50 kr. között történtek. Széna, sarju és vetett takarmányfélékben termésünk mennyiségre jó, minősége azonban hiányos. Mindnyájunk gabonája többé-kevésbé ázott. Többen kísérleteznek az édesen erjesztéssel, mely hivatva volna takarmánybetakarításunkat az időjárástól függetleníteni. A tengeri, a takarmány- és cukorrépa dus hozamot ígér. Tartani lehet attól hogy a cukorrépánál a minimális cukortartalom hiányozand, s e miatt nehézségeket támasztanak. Mi ugyan reméljük hogy a hatvani cukorgyár, mely eddig e téren panaszra okot nem adott, ez évben is meg fog felelni a vidék termelő közönsége által részesített bizalomnak.

Kérdések a gyakorlat köréből.

(E rovatban bármely közérdekű vagy a mezőgazdasági üzemre vonatkozó kérdést közölünk és gondoskodunk lehető megválaszolásáról. Az ügy érdekében felkerjük egyuttal olvasóinkat, hogy a legjobb tudomásuk szerint az egyes kérdések megválaszolásánál segélyünkre jöjjenek.)

1. k. A mult őszzel trágyába vetett juliusi ugy augusztusi repczemet a hernyó elpusztította, s így repcze helyett buza került a táblába. Nálam a forda: fekete ugar trágyázva, repcze, buza, cukorrépa. Hogy e sorrendet meg ne zavarjam, a jelen őszzel újra buza jönne a tavaly is buzával bevetett földbe. Kérdés tehát, hogy mennyi és mily műtrágyát használjak s hol szerezhető be? A talaj termő rétege két láb vastag televényes agyag, középkötöttséggel és középtermő erővel, az altalaj márgás agyag. A földek fekvése sik, talajvíze nincs. N. T.

2. k. A lépfene és sertésorbáncz évenkint kiszedi áldozatait állat állományunkból. A szaklapokban olvastam, hogy a lépfene és a sertésorbáncz ellen ojtással vedekeznek. Kérdem tehát: hol szerezhető be ily ojtóanyag s a hazánkban eddigi kísérletezésekről, hol szerezhetnék tudomást? W. K.

3. k. A magrépa eltartásának melyik a legjobb módja? S. F.

4. k. Székely munkások alkalmazása. A kereskedelemügyi miniszter felhívta az orsz. magy. gazdasági egyesületet, hasson oda, hogy nagyobb gazdaságokban a tavaszi és nyári munkáknál ki-

sérletet tegyenek székely munkásokkal, mely felhívás az egyesület hivatalos közleményében közvétellett. A gazdaközönségre nézve bizonyára érdekes lenne megtudni, hogy hazánkban hol és mily eredménnyel alkalmazták a székelyeket? Ennélfogva ez uton felkerjük mindazok gazdákat, kik ily munkásokat szerződtettek, hogy az ezekkel tett tapasztalataikat lapunk utján köztudomásra hozni sziveskedjenek.

1. f. A Thomas-salak buza alá. A mennyire a közlötök nyomán a kérdésre felelni lehet, legczélszerűbb leend a buza alá magyar holdankint két q Thomas-salakot elhinteni. Ára q-ként 3.30 frt Budapesten Sátorinál. A Thomas-salakot a vető szántás előtt hintjük el és a vető szántás alkalmával szántjuk alá. Czélszerű volna a táblából egy darabot, lehetőleg a közepén trágyázatlanul hagyni, hogy a Thomas-salak hatása megállapítható legyen. Cserháti.

2. f. A lépfene és a sertésorbáncz elleni ojtásokhoz szükséges ojtóanyagot a «Laboratoire Pasteur-Chamberland» (Budapest, Rudolf-rakpart 7.) küldi szét. Ára 100 nagy allat részére 30 frt, 100 kis allat részére 10 frt. Lépfene ellen okl. allatorvosok vagy nagyobb uradalmakban okl. gazdatisztek, orbáncz ellen csak okl. allatorvosok ojtathatnak. Az ojtási eljárást most már az allatorvosok általában ismerik, de az ojtóanyaggal együtt az eljárás leírása is meg szokott küldetni. A Magyarországon eszközölt ojtások eredményéről az évenkint megjelenő «Állategészségügyi évkönyv» nyújt részletes felvilágosítást. Az 1890. évről szóló évkönyv épen most hagyta el a sajtót. Dr. H. F.

3. f. A magrépának eltartása. Mar a közönséges takarmány- és cukorrépa természeténél is nagy szerepet játszik annak eltartása, de kettőzött gonddal kell eljárunk, a magrépa teletetésénél azon egyszerű okból, mert ugy a nagy hideg, mint a nagy meleg megsemmisítheti csiraképeségét, mi által használhatanná válik, holott a megfagyott vagy fűlés által csiraképtelenné vált cukor- és takarmányrépa még mindig értékesíthető, ha mindjárt csökkent is ugy mennyiség, mint minőség tekintetében. És a mi a közönséges repa berakványozásánál hiba, az dupla hiba volna a magrépa eltartásánál. Nem helyes eljárás tehát az, midőn a répa alá szalmát adunk, ugyszintén, midőn azt szalmával takarjuk be, mely eljárás azonban nálunk nagyon divatos. A szalmakürtök alkalmazását szintén kerüljük, mert a szalma gyorsan rothadásnak indul és a repát is inficziálja. Hibás azon berakványozás is, midőn a rakásoknak csak oldalát fedik be, a gerinczét pedig nyitva hagyják, mert a betóduló esővíz és a repából fejlődő melegség előidézik a répa kicsirázását és rothadását. Ugyanezen okból czélszerűtlen a kupaczkok gerinczének szalmafasinnal való befödése is. A magrépa eltartásánál általában azon elvnek kell hódolnunk, hogy a repát ne csak a fagy, hanem a melegség ellen is megvédjük, annál is inkább, mivel a magrépa rendszerint tovább marad rakványban, mint a cukor- és takarmányrépa.

A magrépának teletetésénél tehát következőképen járunk el: A répa kiszedése alkalmával a táblán válogassuk ki a legszebb s a legmegfelelőbb egyedeket, a répa fejét, ugyszintén a mellégyökereket azonban levágni s a rajta levő földet levakarni nem szabad, sőt a korona egy részét is hagyjuk meg, ugy, hogy 2—3 cmnyi levélkoacsány (a répa szive, Vas megyében «csirája») a répa fején maradjon. A levélzet fölösleges részének eltávolítása, egyszerűen lecsavarás vagy kés segélyével történik. Az ily módon kezelt repával óvatosan kell elbánni, tehát minden sérüléstől megóvándó. Vigyázva kell a szekerekre fel- s onnét lerakni. A rakvány száraz helyen alkotandó; szélessége mintegy 1½ méter lehet. Az elrakásnak legczélszerűbb módja a Knauer-féle eljárás. 15—30 cmnyire ássuk ki a földet, helyezünk el ott egy 30 cmnyi réteg repát, melyet mintegy 15 cmnyi földréteggel föd-

jünk be. Erre megint répa és földréteg jön, mindaddig, míg a kupaczk kellő magasságát el nem érte. Az egészet aztán 75 cmnyire beföldeljük. Ajánlatos, hogy erre az eljárásra nedves földet használjunk, ha pedig csak száraz föld áll rendelkezésünkre, akkor öntözzük meg. Knauer szerint az ily módon kezelt répa 6—7 hónapig is eltartható lényeges változás nélkül, sőt a nyirkos föld nedvességének felvétele által még súlyosabb lesz, mint eredetileg volt.

A beföldelésnél még másképpen is eljárhatunk: Az összerakott magrépát mintegy 30 cmnyi földréteggel ta arjuk be, a nagyobb fagyok beálltával fedjük be vastagon szalmával és arra adjunk megint 30 cmnyi földréteget. Még a legkeményebb télen sem fagy meg az ily módon takart répa. Tavasz felé huzzuk le a külső földre teget s későbbben, ha a levező már jobban kezd melegedni a szalmaréteget is lehuzhatjuk, ugy, hogy a répa csak az első földréteggel maradjon betakarva. Az ily kezelt repát azután kiütetve, azt tapasztaljuk, hogy abban igen kevés kár történt.

A mi cukorgyáraink a magrépát szintén ily szoktak eltetni, én is már régóta alkalmazom ezen eljárást s mondhatom a legjobb sikerrel. Tarlórepát is ily módon szoktam teletetni s ápril hóban meg ily friss és egészséges a répa, mint midőn a földből lesz kiszedve.

Nemetszágban a későn feldolgozandó cukorrépát is sok helyen Knauer szerint rakják el, mindig a legjobb eredménnyel és ha ott azon eljárás czélszerű, feltehető, hogy mi nálunk, hol az eltartás ideje alatt még gyorsabban romlik a répa, kettős értékkel bír ezen eljárás. Tavaly tettem egy idevágó kísérletet cukorrépával, mely a gondos teletetés értékét fenyvesen bizonyította be. De minthogy ezen kísérletet már a «Mezőgazdasági Szemle»-ben (1891. IX. füzet) bővebben leírtam, csak annak felemlítésére szorítkozom.

Ha a kérdést tevő ur még bővebb felvilágosítást kíván szívesen szolgálak vele, vagy mindjárt utalom a «Repatermelés» cz. művemre, melyben éppen a magtermelést behatóan tárgyaltam.

Repcze-Szt.-György.

Rovara Frigyes.

A jövő év költségvetése.

Lapunk zartakor vettük, rendezen jól értesült forrásból, a következő hirt:

«Wekerle pénzügyminiszternek sikerült, a hadügyminiszter követéseit a minimumra redukálva, az állam jövő évi költségvetését körülbelül egy millió forint többlettel zárni. — A legközelebb a képviselőház elé terjesztendő költségvetésben az államjóságok eladásából befolyó összegek 3 millió frttal utóljára szerepelnek, mint rendes bevételek, a költségvetésben. — A közvetett adóknál előirányzott bevételek 3 millió forinttal vétekek többre a mult évinél, mire a pénzügyminisztert az idei év tapasztalatai jogosítottak fel.»

E fentartással közölt s az eddigi deficit híresztelésekkel ellenkező hírnök, ha igaznak bizonyul, csak örömmel tölthet el mindnyájunkat, mert ha valakinek, ugy a gazdaközönségnek kepezik életfeltételét consolidált pénzügyi viszonyaink.

Kereskedelem és tőzsde.

Határidők árfolyama Budapesten.

	Szept. 29.		Szept. 30.		Okt. 1.	
	lezálas.	legmaz.	lezálas.	legmaz.	lezálas.	legmaz.
Búza						
1891. szept. okt.-re	10.28	10.35	10.20	10.30	10.02	10.18
1892. márcz. ápr.-ra	10.59	10.67	10.50	10.62	10.37	10.51
Tengeri						
1892. május-junius	5.59	5.63	5.57	5.60	5.46	5.56
Zab						
1891. szept.-okt.-re	5.14	5.93	5.80	5.84	5.76	5.84
1892. márcz.-ápr.-ra	6.04	6.10	6.—	6.10	5.93	6.—
Káposzta-repce						
1891. aug.-szept.-re	14.70	14.80	14.50	14.60	—	—

Budapesti gabonafőzsde.

Október 2-iki jegyzések 100 kgként.

Búza			
Tiszavidéki	74-75 kilós..	9.75 - 10.20	3 óra
—	76-77 »	9.90 - 10.45 »	
—	78-79 »	10.20 - 10.65 »	
—	80-81 »	10.40 - 10.70 »	
Pestvidéki	74-75 »	9.75 - 10.20 »	
—	76-77 »	9.90 - 10.45 »	
—	78-79 »	10.20 - 10.65 »	
—	80-81 »	10.40 - 10.70 »	
Fehérmegyei	74-75 »	9.75 - 10.20 »	
—	76-77 »	9.90 - 10.45 »	
—	78-79 »	10.20 - 10.65 »	
—	80-81 »	10.40 - 10.70 »	
Bácskai	74-75 »	9.75 - 10.20 »	
—	76-77 »	9.90 - 10.45 »	
—	78-79 »	10.20 - 10.65 »	
—	80-81 »	10.40 - 10.70 »	
Bánsági	74-75 »	9.75 - 10.20 »	
—	76-77 »	9.90 - 10.45 »	
—	78-79 »	10.20 - 10.65 »	
—	80-81 »	10.40 - 10.70 »	
Északmagyarors.	74-75 »	9.70 - 10.15 »	
—	76-77 »	9.85 - 10.40 »	
—	78-79 »	10.15 - 10.60 »	
—	80-81 »	10.35 - 10.65 »	
Rozs		9 - 9.50	készp.
Arpa, takarmány		6 - 6.40	
— malata		7 - 7.75	
— sör		7.75 - 9.50	
Zab		5.50 - 6.15	
Tengeri		6 - 6.30	
Káposzta-repcze		13 - 14.75	
Bánsági-repcze		12.50 - 13.75	
Repcze		6.50 - 7.25	
Lenmag		10.50 - 11.50	
Kendermag		9 - 9.75	
Lencse		8 - 9	
Borsó		10 - 11.50	
Bab, fehér, nagyszemű		6.75 - 7.25	
— törpe		8 - 8.35	
— barna		7.75 - 8	
Köles		5.50 - 5.90	
Bükköny		6 - 6.50	
Vöröshere		52 - 60	
Luczerna		42 - 48	
Esparsette		12 - 13	
Mohar		5.50 - 6	
Mák, kék		32 - 34	
— szürke		28 - 30	
Köménymag		18 - 19	

(A. A.) Budapesti gabonafőzsde, október 1-én. Ujra csak a buza-árak hanyatlásáról adhatunk hírt. Az európai piacok, mintha csak az üzlet szilárdasága és az árak emelkedésébe vetett bizalmukban, megengedtek volna, mind olcsóbb árakat jelentenek és úgy látszik, hogy az áraknak újabb hirtelen emelkedésére egyelőre nem számítanak. Amerika termése még mindig óriásinak mutatkozik. Az ellenőrzött raktármennyiségek az u. n. visible supply megint két millió bushelnél több emelkedést mutatnak s így elérték a 26.860.000 bushelt szept. 26-án a tavalyi 16.830.000 bushellel szemben. Ennek megfelelőleg az Európába irányított mennyiségek is óriásiak; így a múlt hét végén utban levő búzát 4.580.000 quarterre becsülik a tavalyi 2.993.000-rel szemben. Jól kihasználják az amerikaiak Európa szorultságát: elhalmozzák áruval és a mellett oly árakat érnek el, melyeket már rég nem értek. Oroszország is még sokat exportál, a mi eléggé meglepő, silány aratása mellett. Ezt azzal akarják magyarázni, hogy egy buzakivitel tilalomtól való félelem folytán minél több árut szállítanak nagy sietséggel a határokon. Angolországban az új termény nyel nincsenek megelégedve, nagyon sok a rozs, romlott áru, miért valószínű, hogy nagyobb bevételre szorul. Németországban és Franciaországban a második kézből levő gabonamennyiségek, melyeknek elhelyezése pénzügyi nehézségekbe ütközött, még nyomják a piacot, de a termelők visszatartják áruikat és nem adnak még el. Berlinből különben az utolsó hírek lényeges javulást jelentenek, a mi nálunk is a ma délutáni üzlet folyamán megszilárdította a határidőket. Az effektív buza ára nálunk a lefolyt napokban kb. 20-25 krral esett, miután a malmok rendkívül tartózkodtak és a megérkezett árut sűrűn kinalták. A mint már minap jeleztük, aligha lesz tartós nálunk ezen kinalat, mert a kereskedők, kik most kénytelenek veszteséggel eladni, aligha lesznek képesek az árut a termelőktől oly árral kapni, mint a hogy itt fizetik. Egyelőre a kisebb gazdák, parasztok sűrűn szükségleteik fedezésére visznek még árut a piacra, de csak áztassa meg egy pár jó eső a száraz földeket, mind neki fog a szántásnak, a vetésnek és nem visz a vásárra semmit. Piacunkon kivitel üzlet alig van; sziab buza még mindig kerül eladásra, utoljára 75¹/₂ kilós 9.50 frtjával.

A rozs-forgalom élénkült, hanem csak koncessziók árán, a mennyiben az árak 10 krral estek. Az Andrásy-uradalom Vacsán állítólag 8.90 frton adott el rozst.

Az árpa-üzlet gyenge, a hangulat kevésbé lanyhult; kivitelre meg épenséggel kötés alig fordult elő.

Zab, tengeri, korlátozott forgalom mellett, nem változott. Csak határidők mutattak némi árcsökkenést.

Bab. A kivitel folyton nő, de azért árak nem emelkednek, mert a jó termés folytán a kinalat is nagy.

A vöröshere-kivitel csökkent némileg. A német pia-

czokon amerikai áruval kell versenyeznünk, a mi mai árak mellett nehéz. A luczerna-árak még alacsonyok, dacára a nem sikerült aratásnak, de nagy raktárak vannak tavalyi áruból, a mi megköti az áremelkedést.

(A. A.) Budapesti gabonafőzsde október 2-án. Daczára a tegnap délután beállott irányzatváltozásnak, effektív búzában a mai délelőtti tőzsdén nem tudott kedvezőbb hangulat lábra kapni. Malmok nagyon tartózkodók voltak, és bár a kinalat nem volt nagy, csak 10.000 q kelt el változatlan áron. Határidők a tegnapi zárathoz képest alig változtak csekély forgalom mellett; déli jegyzés: ószi buza 10.14-10.16, tavaszi 10.50.

Rozs csekély kereslet és kinalat mellett változatlan áron kelt. Eladott: Aszódon 8.90 frton. Az árpa és tengeri-üzlet korlátozott, az árak a tegnapiak. Zabban szintegy.

Határidők árfolyama

a külföldi gabonafőzsdéken.

	Szept. 29.	Szept. 30.	Okt. 1.
Bécs.			
Búza	ősze	10.45	10.33
—	tavasza	10.80	10.75
Rozs	ősze	9.88	9.71
—	tavasza	10.34	10.20
Zab	ősze	6.34	6.23
—	tavasza	6.44	5.32
Tengeri	május-juniusra	6.02	5.98
Berlin.			
Búza	szept-okt.	226.25	224.75
—	okt-novemberre	224.50	222.50
Rozs	szept-okt.	232	226.25
—	okt-nov	228.50	222.25
Zab	szept-okt.	156.25	155
—	okt-nov.	155.25	155
Páris			
Búza	folyó óra	26.40	26.40
—	okt.	26.40	26.50
—	nov-től 4 hó.	27.25	27.30
—	első 4 hó.	28	28
Liszt	folyó óra	59.50	59.30
—	okt.	59.80	59.50
—	nov-től 4 hó.	61.25	61.10
—	első 4 hó	62.20	62.25
New-York.			
Búza	szept.	103 ¹ / ₂	
—	okt.	103 ³ / ₈	102 ⁷ / ₈
—	decz.	107 ¹ / ₂	106 ³ / ₄
Tengeri	okt.	61 ¹ / ₂	60 ³ / ₈

Bécsi gabonafőzsde október hó 1-én (A «Magyar Agrícola» tudósítása a «Köztelek» részére). Utolsó tudósítás óta a helyzet nem változott, határidők a hét folyamán 20 kral estek. A helybeli árubullámzások nem szilárdulnak míg a külföldi árak elérve nincsenek s így az irányzat sem fog javulni.

Bécs október 2. Déli zárlat. (A «Köztelek» eredeti távirata). Búza ősze 10.28, rozs 9.60, zab 6.26, buza tavasza 10.71, rozs 10.16, zab 6.36, tengeri 5.95.

Gyapjuüzlet. (Altschul és Társa bizományos cég jelentése a «Köztelek» részére.) Azon gazdasági termékek közé, melyeknek értéke az utolsó években majdnem megszakítás nélkül csökken, a gyapju is tartozik.

A tengerentuli országok főleg Ausztrália és Dél-Amerika államainak gyapjutermeleése annyira növekszik, hogy azt még Európa lakosságának szaporodása és a szükségletek szaporodása által előidézett nagyobb fogyasztás sem képes ellensúlyozni. Ezenkívül a különféle pótagyagok használata, a kártolási iparnak a 2 utolsó év óta felülmenni tapasztalható hanyatlása, meggátolhatják azt, hogy a gyapju-üzlet megélénküljön.

Az Antwerpenben és Lipsében létesített határidő-üzlet intézménye sem volt alkalmas arra, hogy az üzlet élénkítése által az árakat emelje. A határidő-üzlet variációi nincsenek mindig összhangzathatban a tényleges áru kereslet és kinalatával, hanem tőzsdéi manipulációk és az egyik vagy másik párt túlsulya által befolyásoltatnak. Ezt a határidő-üzletet azonban, mely az árakra mégis csak befolyással bír és az árakulások képét mutatja, még sem ignorálhatjuk.

A lipcei tőzsdén La Plátai kártolt előfontot (Krammzug) következő árakon jegyezték:

1890 január hó 1.	5.10
» június » 1.	4.52 ¹ / ₂
1891 január » 1.	4.35
» június » 1.	4.30
» augusztus » 1.	4.15
» szeptember » 1.	3.85

s az utolsó beérkezett tudósítás szerint 3.52¹/₂ birodalmi márkára esett.

Természetes, hogy a tengerentuli gyapjuk ily általános árhanatása mellett hazai gyapjunk árai sem tartották magukat; és míg minálunk mindig jobb fordulatot reményelttek, addig a külföldi nagy piacokon az árak

még tovább estek. Nem mulasztathatjuk azonban azon nézetünknek adni kifejezést, hogy gazdáink is némi részben hozzájárultak gyapjunk értékcsökkenéséhez a gyenge kezelés által. A nagy uradalmak kezelése, csekély kivétel nélkül, kifogástalan, minek következtében ezen gyapjuk nem is szenvedtek annyit árcsökkenés által. Ezen gyapjuk úgy a bel-mint a külföld részéről élénk kereslet tárgyát kepezik és ezért gyorsan el adhatók. Ellenben a közép-minőségű gyapjutermeleők a kezelésnél nem fordítanak annyi gondot és figyelmet, mennyit azt minden körülmény közt, de kivált fentmondottakra való tekintettel igényelné. Mig pontos kísérletek alapján az ausztráliai szirban nyírt gyapjuk átlag 55⁰/₁₀₀-ot a Buenos-ayresi gyapjuk 59⁰/₁₀₀-ot veszítenek mosás után, addig a mi megfelelő gyapjuk sokkal rosszabb eredményt adnak A mosás utáni veszteség fésűs gyapjuinknál nagyon különböző: vannak oly törzseink, melyek csak 60-70⁰/₁₀₀-ot veszítenek, de többnyire 72-76⁰/₁₀₀-ra tehető a veszteség. Hogy e tekintetben jobb eredményt érjünk el, gazdáinknak oda kell törekedniök, hogy a gyapju kevésbé zsiros, idegen és földes anyagoktól lehetőleg mentes legyen, az usztatott gyapjunál a mosás gondosabban végeztessek, lehetőleg koloncoktól menten, száraz állapotban hozassék a forgalomba. Legnagyobb előnye a tengerentuli gyapjuknak az, hogy minőségére, illetve finomságra nézve teljesen ki vannak egyenlítőve, a mely tulajdonság fésűs gyapjuinknál nincs meg és nálunk csak finom és legfinomabb törzseinknél találhatók.

Ezen megjegyzéseink után az utolsó 14 nap üzletmenetéről akarunk referálni.

Az első 8 nap leforgása alatt az egész forgalom csak kb. 150 q szövetgyapjura szorított melyek 60 és 67 frt közt kelt el. E hét utolsó napjaiban azonban katonai postógyapjuk iránt élénk kereslet mutatkozott úgy, hogy a lefolyt 14 napi forgalom kb. 1500 q tehető. Ezen gyapjuk ára kb. 2-3 frnyit csökkent, miglen a szövet-gyapjuknál az árcsökkenés sokkal nagyobb.

A katonai szállítók ezuttal nemcsak mint rendezes bácskai és kétnyiretti gyapjukat vásároltak, hanem olyanokat is, melyek különben kártolási célra használtatnak.

Következő árakat fizettek:

Szövetgyapju köz. min.	60, 64, 66	egészen	69	frt
bácskai, hibásak	50		54	
» hirtálan	56		58	
fehér és nyári gyapjuk			70-71	
goromba, téli			60-61	
» nyári			48-49	
gyárilag mosott állapotban közép minőségű			105-110	
finom minőségű			120-150	frt
56 k. = bécsi mázsjáért.				

Szeged, október 2. Szalonna (Reitser Lipót és társa szegedi terménykereskedő cég tudósítása a «Köztelek» részére.) A szalonnakészletek megfogytak, az árak az élénk kereslet folytán emelkednek. I-rendű pörkölt szalonnát 49¹/₂ I-rendű fehér táblaszalonnát pedig 50¹/₂ forintjával jegyzünk 100 kilónként, Szegedről szállítva.

Szilva. Október 2. Markó Albert budapesti nagykereskedő cég heti jelentése.) A hozatalok szilváiban a termelő országokból, különösen Boszniából, tartósan nagyok, úgy, hogy a főbb piacokra naponta mintegy 50 wagon érkezik meg, minek folytán az árak a hét folyamán tetemesen csökkentek. A mai olcsó árak mellett a külföld nagy vételkedvet mutatott és rendelmények nagyobb számban érkeztek. Az árcsökkenés a nagyszemű szilvában vált legérezhetőbbé, mivel a hozatalok nagyszemű részét nagyszeműekből állanak és a rostálás is viszonylag sokkal több nagy, mint kis szemű árut eredményez, minek következtében a 75 darabos ára 12 frtről 11¹/₂ és 85 darabos 10-ről 9³/₄-re ment vissza. Ennek ellenében 100 drbos változatlanul 8¹/₂-8³/₄, szokvány minőségű pedig 7¹/₂-7³/₄ frtba került 56 kilónként. A szállítás a kötésekre már megkezdődött.

Szilvaiban a forgalom tekintélyes volt s nagyobb küldemények érkezvén meg, az árak visszamentek. Szilvóniai áru 18¹/₂ szerbiai pedig 18¹/₄ frtba került 100 kilónként.

Zsirnemek. Minthogy az élő sertések árai visszamentek, másrészt pedig a szeptember havi felmondások elmúltak, a hangulat disznószir és szalonnában csendesebb lett és az áruk a múlt hetiekhez képest 1/4 frtal visszamentek. Prima disznószir 55 frtről 54¹/₂ frtba ment vissza, fehér táblás szalonna 3 darabos 49 és 4 darabos 48 frtba került 100 kilónként.

Mütrágyak. (Sátori Miksa és Mór cég jelentése a «Köztelek» részére.) A kereslet a mütrágyák után a lefolyt héten is elég élénk maradt és lényeges üzletről adhatunk tudósítást; az árak változatlanok maradtak.

Thomas-salak 20⁰/₁₀₀ foszforsav és 75⁰/₁₀₀ porfinomság szavatolással, kilópercentenkint 16³/₄ kr.

Kénsavas káli 88⁰/₁₀₀ (K₂ SO₄) szavatolással métermázsánként 12 frt.

Csontliszt-superfoszfát 16-18⁰/₁₀₀ vízben oldható foszforsav-szavatolással 6 frt 50 kr.

Fent jegyzett árak egész wagon-rakományok vételénél, a helybeli dunaparti teherpályaudvarhoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendőnek.

Élelmiszerek a budapesti hetivasárokon 1891. október 2-án. (A fővárosi vásárigazgatóság jelentése a «Köztelek» részére.)

Hus és husmerek, vad és hal. A hideg idők beáll-

táig csupán a halvásár bir tekintetbe vehető forgalommal. A huszbehozatal sem marhabusban, sem sertésbusban még nem kezdődött meg. A halvásártéren a kínálat nagy volt, de a kereslet gyenge, minek folytán a halások különösen a nem eleven halakat és az apróbb minőségűeket kénytelenek voltak olcsóbb ár mellett átengedni. Vidékről 5 kocsival m. e. 7 q. hal érkezett Velence és Pákozdi községekből. Árak nagyban vásárlásnál: csuka nem élő 16-18 frt, süllő, kecsge, ponty (az apróbb és nem élők) 26-30 frt, az élő és nagyobb fajta halak ára változatlan.

Gyümölcs, zöldség és hüvelyesek. Vaspályán, főképp Czegléd, Kecskemét és Kőrös vidékéről m. e. 200-300 q. gőzhajón és egyéb vízijárműveken a Dunamellékéről körülbelül 80-100 q gyümölcs érkezett a Ferencz-József-rakparti vásártérre. A vizen érkezett áru, mivel korán ért a piacra, jó áron gyorsan kelt, ellenben a vasuti szállítmányok, mivel csak 10 óra körül kerültek a piacra, valószínűleg egész napon át kínálat tárgyát fogják képezni. A kisebb piacokra főleg szilva érkezik nagyobb mennyiségben (kocsiszámra). Az árak ennek dacára nem hanyatlók. Zöldségben a nagy káposztavásárok ideje megindult, s mintegy 120 kocsi fejeskáposzta kínáltatott a Ferencz-József-rakparti vásártéren. A kereslet még nem nagyon élénk. Egy-egy kocsi (a 200-250 fő káposzta) 9-10 frtjával kelt. A kereslet élénkülése várható.

Baromfi és tojás. Élő baromfi a fővámtérre vaspályán m. e. 4000 drb, hajón 700 drb, kocsin 3200 drb, hátton 600 drb, összesen 8500 drb hozatott. Még várható a nap folyamán m. e. 2-3000. Daczára ezen erős kínálatnak az árak, a zsidótnépek befolyása alatt szilárdulnak. 50 drb pulyka elkelt 75 frton, 43 drb liba 107 frt 50 kron. Tisztított baromfi vásárra az István-téren szintén igen élénk, csak hűbből m. e. 4500 drb hozatott fel, az árak szilárdak. Tojás a fővámtérre vaspályán 70,00 drb, gőzhajón és kocsin kb 12-14,000, összesen 80-84,000 drb hozatott. A kereslet nem nagyon élénk, nagyban árak lánáinkint (a 1440 drb. 32 frt, 40 krjával 14-17 drb kapható).

Budapesti takarmány vásár a VIII. ker. Telek-téren. Budapest, 1891. okt. hó 1-én. A vásárigazgatóság hivatalos jelentése. Felhozott 85 szekér réti széna, 81 szekér muhar széna, 52 szekér szalma (közötte 1 zsuppszalmával) 20 szekér kukoricaszár, 9 szekér szecska, 13 szekér zab. A kínálat ilyen formán kisebb volt, mint a múlt heti, de mivel a kereslet is csökkent az irányzat általában lanyha volt. Az árak lényegesen nem változtak.

Állatvásárok és állati termék.

Budapesti marhavásár. (Wilhelm Ignác fővárosi állatorvos jelentése a „Köztelek” részére.) Október hó 1-én. **Gazdasági- és tenyészmarha.** Felhajtott: 900 drb gazdasági ökör (mintegy 130 drb, elsőrendű, 280 drb középminőségű jármos, 14 drb tarka bekötni való, a többi alárendelt minőségű jármos — és fehér szőrű bekötni való ökör), továbbá 30 drb jármos bivaly és 182 drb fejs tehén (18 drb. fehér szőrű magyar, 98 drb. tarka, kevert származású, 52 drb bonyhádi (tolnamegyei) és 14 drb. stíriai tehén). Az e heti vásáron a gazdasági, különösen pedig a bekötési czélokra alkalmas ökrök igen keresettek voltak. A felhajtott mennyiségből mintegy 220 drb ma-

radt eladatlannal. A fejs teheneknél a felhajtás a szokottnál kisebb volt, a kereslet pedig nagy s így a vásár e héten igen kedvező irányzattal folyt le. Az adás-vevések gyorsan és emelkedett árak mellett kötöttek. A felhajtott mennyiség jóval a vásár zárta előtt teljesen elkelt.

Az egyes vevők közül említhetők: Kobek István (Bátorkeszi) 33 drb jármos ökörral, párja 360 frt. Gróf Károlyi L. (Tótmegyer) 74 drb bekötni való, párja 265 frt. Karsay Ignác (Jakabszállás) 44 drb bekötni való, párja 295 frt. Grünfeld Jakab (P.-Szt.-György) 27 drb bekötni való, párja 271 frt és 27 frt métermázsánként (előszuluban). Romulus Luppe (Hernád) 24 drb jármos ökörral, párja 322 1/2 frt. Br. Drasche fele jószág felügyelőség (Fáczánkert) 40 drb bekötni való ökörral. Gróf Mensdorf-Fele jószág felügyelőség (Boskovitz, Morvaország) 10 drb jármos ökörral, párja 330 frt. Finka Sándor (Zólyom) 20 drb. jármosbivalyval 22 frt métermázsánként (előszuluban). Linczer Károly (Budapest) 16 drb bekötni való ökörral, párja 300 frt. Liebner József (Kakucs) 5 drb fejs tehénnel borjuval együtt, darabja 220 frt. Br. Schey V. (Pölgárdi) 8 drb. fejs, tehénnel darabja 145 frt. Lyka Döme (Nyék-Pázmánd) 5 drb fejs tehénnel darabja 185 frt. Tuschak M. (P.-Felső-Szunyogh) 19 drb fejs tehénnel, darabja 115-138 frt. Végh Béla (Kun-Szt.-Miklós) 10 drb fejs tehénnel, darabja 140-170 frt. Feith Antal (Bugyi) 6 fejs tehénnel, darabja 120-140 frt. Glück Miksa (Sajó-Szt.-Péter) 4 fejs tehénnel, darabja 92 1/2-145 frt. Glanz Sándor (Farkasd) 6 fejs tehénnel, darabja 130 140 frt. Neumann Frigyes (Szerencseny) 10 fejs tehénnel, darabja 130-145 frt. Löwy Mór (Tétény) 6 fejs tehénnel, darabja 120-130 frt.

Következő árak jegyeztettek: Páronkint: Elsőrendű jármos ökör 320-360 frt. Páronkint: középminőségű jármos ökör 220-290 frt. Páronkint: Alárendelt minőségű jármos ökör 150-190 frt. Páronkint: Bekötni való ökör 196-300 frt. **Suly szerint:** Bekötni való ökör 25-27 frt métermázsánként (előszuluban.) **Fejs tehenekért:** Fehér színű magyar tehén 55-100 frt. Tarka, kevert származású tehén 55-100 frt. Tarka, kevert származású tehén 68-138 frt. Bonyhádi (tolna megyei) tehén 85-185 frt. borjuval együtt 230 frt. Stíriai tehén 90-115 frt. fizettek darabonkint.

Budapesti lóvásár, 1891. évi október hó 1-én. (Hembach Gyula jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott 566 darab. Eladatott 208 drb. A nagyobb felhajtás és a vásáron szép számmal megjelent vevő dacára az üzlet nehézkesen indult s lassan bonyolítottatott le. A vevők nagy része a folyó hó 2. és 3-án megtartandó állami lovak árverésére jött szükségletét beszerezni, miért is jobb minőségű ló csakis lókereskedők (bécsi, soproni, pápai és helybeliek) által vásároltatott alacsonyabb árak mellett. Középminőségű lóra a kereslet nagyobb volt, áruk szilárd maradt s itt a forgalom élénkebb volt mondható. Köv. árak jegyeztettek: Hátsó 150-180 frt. könnyű kocsiló (jukker) 115-230 frt. nehéz kocsiló (hintós) — ponyy — frttól — frt. nehéz igás (fuváros ló) 95 frttól 160 frt. közönséges igás (parasztló) 27 forinttól 80 frt. bécsi vágóra 19 darab 18 forinttól 45 forintig, állatkert részére levágásra 3 darab 10 frttől 11 frt. katonai mustra 51 frttől 60 forintig fizetett darabonkint.

Bécsi juhvásár. 1891. október 1. (A bécsi marha- és huszpénztár jelentése). A juhvásárra felhajtottak 11,236 darabot. Az üzlet lanyha irányzat mellett gyenge. Kiviteli juh 17-22, kivételesen 28 frt. sovány juh 8-16 frt. Raczka-juh 12-18 frt.

Bécsiszuró marhavásár. Október 1. Felhajtás 2415 borju, 2159 élő sertés, 717 legelő-sertés, 713 juh, 199 bárány. A borjuvásár élénk kereslet mellett folyt le, az árak 2 krral emelkedtek. Más állatoknál az árak változatlanok. Eladatott: borju élve 40-46, elsőrendű 47-52, kitűnő minőségű 54-56. Fialat sertés 34-40, legelő-sertés 44-48, süldő-sertés 50-54, legelő-juh 36-42 kr. különkint, bárány 5-10 frt páronkint.

Szegedi sertésvásár. 1891 okt. 2. (A „Köztelek” ered. távirata.) A szegedi országos sertésvásárra felhajtott összesen 978 drb sertés, eladatott 1/2 évestől 1 évesig páronkint 30-35 frttel, 1 évestől 2 évesig páronkint 40 frttől 50 frt. nevelőköcra malacostól 5-6 malaczezel 50-55 frt. nevelőköcra malac nélkül 30-35 frt. a vásár lanyha.

Karozagon szeptember 27-én folyt le az országos vásár. A nagy felhajtás dacára a kereslet nem volt kielégíthető. Egyedül a sertésvásár üzlete folyt lanyhán, az árak estek is valamivel. A vásárnak verőfényes idő kedvezett. Lóvásár a fellépett takonykór miatt nem lett tartva. Felhajtás: 400 l. oszt. 2000 II. oszt. ökör, tinó 280 drb. mustra ökör 120 drb, tehén 400 drb, üsző 300 drb. Juh 4000 drb., sertés 4500 drb. Az elsőrendű igás-ökör párja a 300-350 frt. II. rendűé 250-300, 1 éves tinó párja 80-100, 2 éves 120-150, 3 éves 150-200 frt. Mustra-ökör párja 200-250 frt. Magyar tehén tenyésztésre párja 150-200 frt. levágásra 120-150 frt. 1 éves magyar üsző párja 70-100 frt. 2 éves 80-120 frt. Anya bárányostól páronként (egynyiretű) 12-14 frt. Sovány ürü 10-12 frt. mustra-birka 7-9 frt páronként, nevelőköcra drbja 20-30 frt. 1 éves. Süldő 8-16 frt minőség szerint, 1 1/2 éves süldő 10-25 frt, 2 éves 15-30 frt darabonként.

Balassa-Gyarmatról a szeptember hó 28-án megtartott marhavásárra elég nagy volt a felhajtás. Az igásökörrárak a nagy kereslet folytán magasak. Első osztályú ökör párja 400-450 frt, sőt a legsilányabb minőségű tarka ökör is 350-380 frton kelt, 2 éves magyar tinók 160-180, 3 éves magyar 240-280 és 2 éves tarka tinók 200-220 frt árat értek el. Magyar tehén tenyésztésre elkelt 120 drb párja 160 frtjával, levágásra 80 drb 60 frtjával, tarka tehén tenyésztésre 180 drb 120 frtjával, levágásra 100 drb 70 frtjával, friss fejs 200 drb 120 frtjával, 1 éves magyar üsző 40 drb 30 frtjával, 2 éves 80 drb 50 frtjával, tarka üsző 90 drb 60 frtjával. Az igás lovakból is sokat adtak el, párját 160-200 frttel.

A birka 15-18 frton kelt pároaként. A sertésvásár, tekintettel a nagy kukoricatermesre, élénk volt.

Az Országos magyar gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Dr. Darányi Ignác, Forster Géza, Kvassay Jenő, Máday Izidor, Rakovszky István. — A szerkesztés- és kiadásért felelős: Forster Géza. — Szerkesztéssel megbizva: Baross Károly. Társszerkesztő: Rubinek Gyula.

HIRDETÉSEK.

REICH S. és TÁRSA
cs. kir. országosan
szabadalm. üvegyára,
BÉCS,
II., Czerningasse 3. sz.,
ajánlják mint külön-
legességet
Demijohn
(kosárfonatos üvegek
2-50 liter tartarta-
lommal, valamint
minden az üvegyár-
tásba vágó dolgokat
saját gyártmányukkal
felszerelt 12 telepük-
ről.)

Allandó kiállítás.
Összes gépek és esz-
közök legnagyobb vá-
lasztékban borkeres-
kedők, szeszgyárosok
és sörfőzdék részére,
továbbá, sörárusok,
gyógyszertárak, dro-
guisták, korszáro-
sok és vendéglősök-
nek stb.
Saját gyártmány.
Árjegyzék 240 ábrával ingyen és bérmentve.
Delin Herman.
Metznerstrasse 36. Berl'n, N.

Eladó SZŐLŐVESSZŐK.

Merlot	500,000 drb. sima	10
	150,000 » gyökeres	15
Kis burgundi	200,000 » sima	8
	50,000 » gyökeres	12
Carbenet	100,000 » sima	10
	50,000 » gyökeres	15
Opotó	200,000 » sima	8

Megrendelhetők a „Köztelek” kiadóhivatalában.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

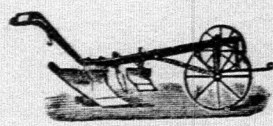
Alapítva 1847

Brauswetter János
Szegeden. Cs. és kir. kiskereskedő
szab. óronométer- és műorás, foltala-
lója a remonté inga-órák-
nak, stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyár és vasöntöde

Magyarországi főraktára: BUDAPESTEN, Váci-körút 60.

Ajánlja kitűnő szerkezetűeknek elismert sorvető és szőrvető gépeit, egytemes és mélyítő acél ekéit, 2-ös, 3-mas és 4-es vaskéit, különféle vasboronáit, minden fajta szecsavágó-, répavágó-, kukoriczamorzsoló- és darálógepeit kézi-, járgány- és gőzhajtásra, úgyszintre takarmányfülllesztő gőzkészülékeit a legjutányosabb árak mellett.

— Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek. —

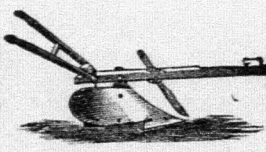
DETRICH GYULA

gépműhelye és ekegyára

Budapest, V. Lipót-körút 30

Ajánlja:

EREDETI EREDETI
GUBICZ GUBICZ
EKÉIT EKÉIT

ekealkatrészeit,

és mindennemű talajmívelési eszközeit

Kimerítő ábrás árjegyzék kívánatra szívesen küldetik.

Őszi vetésre

Montagne-rozs, őszi búkköny stb. legjutányosabban kapható

lóhere-luczernamag

legjobb napi áron vásároltatik

HALDEK IGNÁCZ magnagykereskedésében,

Budapest, Károly-körút 9. sz.

Istrángok, kötőfékek,

továbbá mindennemű gazdasági és technikai kötéláru-gyártmányok tiszta **kenderből**, úgyszintén dohány- és kéveköztözsinegek, spárganeműek, felhúzó- és géphajtóhevederek, kendertömlők, borsűrűzsákok, gépsűrűsítési fonatok, géptisztító-kőcz, magyar és olasz kender, tornaeszközök, hálók stb.

legjobb minőségben és legjutányosabban

kapható

Pollák Sámuel-nél Szeged.

Árlap kívánatra bérmentve.

Minden rendszerű

tégla- és mészégetők.

Kamra körkemenczék téglá-, mész- és csementgyárak számára, nagy és kicsinybeni termelésre. Kezeskedik, hogy 1000 drb téglával nem több, mint két métermázsra és 100 métermázsra mésznel nem több, mint 20-25 métermázsra készén hasznaltatik el. Előállít gőztéglasajtókat stb. is. Prospectus ingyen. Legjobb referenciák. Díjazás a siker után.

WOJACZEK J. H.

Cs. és kir. szabadalmak tulajdonosa körkemenczékre, építési vállalkozó és specialista műszaki közeg téglágetők, csementmész-gyárak és tüzhely-telepekre

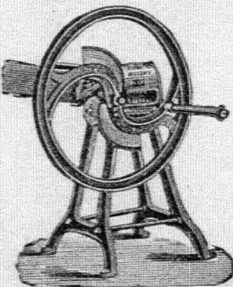
Alapított 1865.

Budapest, huszár-utca 6. — Bécs, Favoritenstrasse Nr. 17.

Az összes ideai kiállításokon u. m. Nagy-Szombat, Komárom, Temesvár, Zágráb és Vácott legelső és legmagasabb kitüntetés: nagy díszokmány!

Gyár: **MOSONBAN** **KÜHNE E.** Főraktár: **BUDAPEST**
(alakult 1856). VI. Váci-körút 21
gazdasági gépgyára

ajánlja a t. gazdaközönségnek a bekövetkező őszi idényre, legújabb szerkezetű szecska és répavágóit, úgy kézi mint erőhajtásra Répa és burgonyamosóit, darálókat, kis óriás csutkás tengeri darálókat tengeri morzsolókat.

Hungaria Drill, Balance Drill sorvetőgépeit, szőrvetőket, LaaKeféle boronákat úgy szántóföldre mint rétekre s. a. t. Árjegyzékek bérmentve küldetnek!

Felette fontos

mezőgazdák, iparosok, háztulajdonosok, gyárosoknak.

30 évi kísérlet után sikerült a patkányok és egerek kiirtására oly szert feltalálnom, mely utasításaim szerint alkalmazva feltűnő és biztos eredményt ad. A szer chemiailag a patkányok falán természetének megfelelőleg van összeállítva és mivel részükre nyálákságot képez, azt maguk keresik fel. — A szer biztos voltát kitűnő és hízogó bizonyítványaim igazolják. Az eredmény oly bizonyos, hogy a hol személyesen vezetem az irtást, csak **teljes siker után igénylek fizetést.** Ott, a hol költségekímélés szempontjából személyes munkám megkímélni óhajtják, szeremet, melyből **100 öf** térésre **1 frtért** elég, azt maguk alkalmazhatják.

Kitűnő **rovarporom** 4 frtért kapható Legkisebb szállítható mennyiség **5 dkg.** — Az általam feltalált **üregék, hőreszőgök, mezei egerek** irtására biztos koczkaalakú szer, mely egyszerűen kirakandó, **4 kg. 4 frt.** Evekig eláll. **1 kg. — 700 koczka**

RAABER ADOLF, vegyészeti cikkek készítője. Budapest, Váci-körút 31.

Homoki szőlők telepítése.

Írta: **Rácz Sándor.**
Ára: 1 frt 50 kr.

Szöleink ujjaalakítása.

Írta: **Baross Károly**
Ára: 1 frt.
Kapható a kiadóhivatalban.

Eladó szőlővesszők.

A Sajó-Szentpeteri amerikai szőlőtetepen a következő fajokból u. m.: Chassellas rouge és blanc croquante — Furmint, Muscat lunell, zöld és fás ojtványok novemberben szállíthatók

Riparia alanyú gyök. zöld ojtvány, ezre 150 frt, sima zöld ojtvány és fás ojtványok ezre 100 frt. Továbbá Riparia select, ezre 5 ^m/_m atmerővel, sima ... 10 frt

ezre 8 ^m / _m atmerővel, sima	15
gyökeres	30
portals, sima	30
Jaquez, sima	25
Elvira, száza	5
Concord	5
Noah	10
Triumpf	10

Missouri, risling száza	10
Duchesse, sima száza	10
Huntington gyökeres, száza	50
Chassellas sima, ezre	15
gyöker, ezre	30
Madelaine angevine sima ezre	15
gyökeres ezre	30

Tíz faj csemege névvel, fajonként két db 5 frt.

A megrendelés november 10-éig kéretik, midőn a szállítási engedély és az érték 25% beküldésével, a kívánt tárgyak, még ez évben megküldetnek.

Sajó-Szentpéter, 1891.

Elek Kálmán,
igazgató.

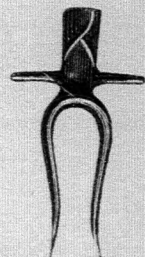
SCHVARCZ JÓZSEF és Társa

gép- és gazdasági- kellékek raktára

váci-körút 26. sz. BUDAPESTEN váci-körút 26. sz.

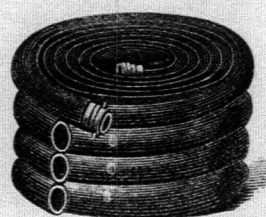
Gazdasági gépek és eszközök:

Ekék. New-Hungaria sorvetőgép. Szénagyűjtők. Takarmánykészítő-gépek.

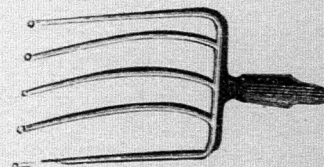

Réparatív eszközök:

Répaások, répakiemelő-villák, répafejszék, réparakodó-villák, répaszelet-kampók.

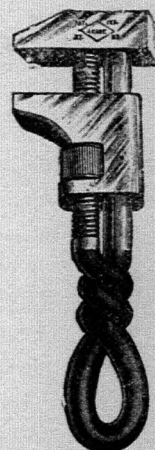
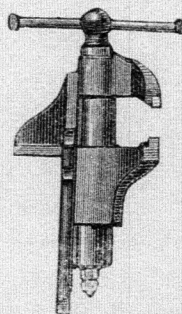
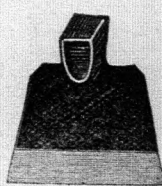
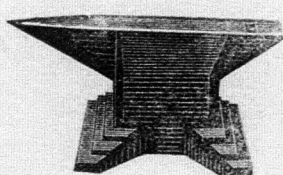
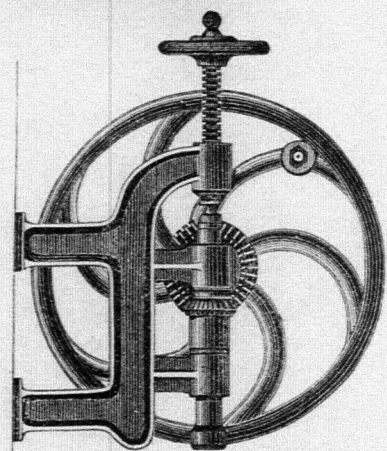

Borászati kellékek. Tejgazdasági berendezések. Valódi elzászi kékkő.

Gyári és műhelyi szerszám-berendezések:

Stájer állók és satúk, fűvók, tábori tűzhelyek; lemezvágók, lyukasztógépek; francia mintájú furógépek, **esztergapadok**; I-a angol-aczélkalapácsok; öntött aczél-reszelők; angol és francia körfűrészek; kovács- és asztalos- szerszámok.

Új!

Reszelőnyelek és vedrek papiranyagból.

Új!

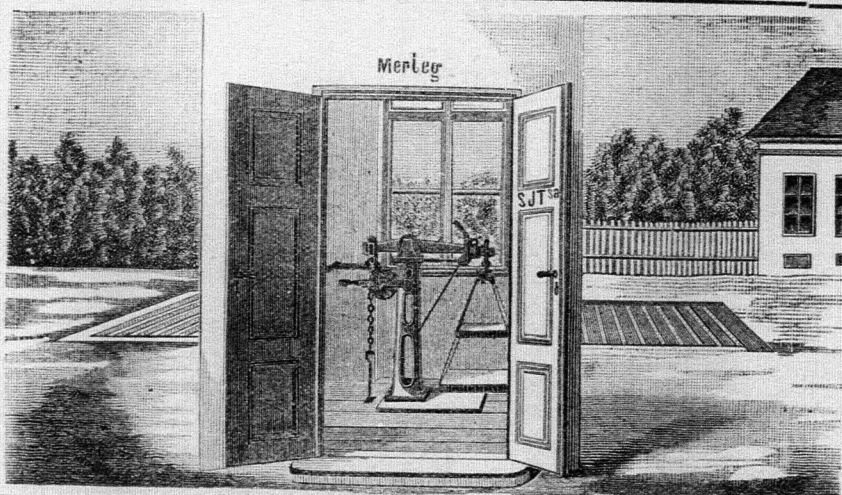
Marha-mérlegek,

gazdasági mérlegek,

a legsolidabb kivitelben, bármely kívánt rendszer szerint.

Rudaló-kötelek, kötőfékek, istrángok

és egyéb kötélárúk.

Istállóberendezések:

elégcsészék, szénakosarak, biztonsági lámpák.

Creolin legjobb antiszeptikus és fertőtlenítő szer, száj- és körömbetegségek-nél leghatásosabb gyógyszer

Carbolineum szép dióbarna színt kölcsönző fatelítő szer.

Úszó-szekérkenő,

hamisítatlan, gipsz- és pát-mentes lubrikator Mint keverékmentes tiszta zsiradék, könnyebb a viznél és azon úszik, a mi egyúttal vegytiszta minőségének próbája is. 25 kgos próbálada 3 ft.

SCHVARCZ JÓZSEF és TÁRSA cég sürgőnczime: **„ÚSZÓ BUDAPEST.”**

Nagy képes árkönyvünket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg.

SZEGEDI KENDERFONÓ-GYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Kötélárak gazdaságok részére

u. m.:

istráng, kötőfék, marhakötél, kocsi- és széna-kötél, lóterhelő, ruha-száritó, továbbá felhúzó, csiga- és hajtó-kötelek, sodrony-kötelek, kender-szajak, borszűrőzsákok, tömlők.

Finom hosszú kender- és géptisztító-kőcz

válogatott bácskai kenderből kivételes jutányos áron kaphatók, a

Szegedi kenderfonó-gyár
részvény-társaságnál.

Lakásváltozás.

Irodánk és telepünk e hó 1-eje óta

VII., Szövetség-utca 11. sz. a. létezik.

Midőn e lakváltást a t. földbirtokosok és gazdák tudomására hozzuk, egyúttal ajánljuk magunkat

Fajtehenek

bikák, sertések, juhok és baromfiak elsőrendű minőségben leendő szállítására.

Duller és Társa

Budapest, Szövetség-utca 11. sz.

(a m. kir. gazdasági tanintézetek és a budapesti, valamint a drezdai állatkert szállítója.)

Kitüntetés: 1887-iki budapesti országos kiállításán. — 1890. az országos iparregységet által nagy arany éremmel. — 1890. bécsi gazdasági és erdészeti kiállításán nagy díszoklevéllel.

Fischer és Heidelberg, Budapest

Karbololeum + Creolinum Hungaricum
vegyészeti termékek gyára.

Gyár: IX., Soroksári-ut 52. — Városi iroda: Arany János-utca 25.

Ajánlják Karbololeum gyártmányukat, legolcsóbb díobarna színű fatelítő szer, zsindeletetők, kerítésekre és gazdasági eszközökre, melynek használata folytán elpusztíthatatlan tartósságot nyer a fa: a mázolás akárki végezheti. — Creolinum Hungaricum és annak fajtái, az állatoknál előforduló száj- és körömfájás, valamint orvosi és házi célra a leghathatósabb fertőtlenítő szer.

Ajánlják egyszersmind bármily színű finom kátrány-festékeiket és fedél-lakot, zsindeletetők, bádóg-, vas- és fatárgyak mázolására.

— Árjegyzékek és utasítások ingyen és bérmentve. —

Nyilvános műszaki
chemiai

laboratorium
BUDAPEST,

Bálvány-utca 18., I. em.
Az orsz. gazdasági egyesület részéről ajánlva.

Jutányos díjazás mellett a kereskedelem, ipar és mezőgazdaság terén előforduló anyagokat, terményeket és árucikkeket gyorsan és szabatosan megvizsgálja és azokról hiteles elemzési értesítvényt állít ki.

Dr. NEUMANN ZSIGMOND,
kir. keresk. törv. hiteles vegyész.

Egeresi gipsz-műtrágya- és vegyi termékek gyára.

KRAMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomas-salak, egeresi trágyafosz-termékeit szavatolt tartalom mellett. Levelek és megrendelések a központi irodához

Budapest, Dorottya-utca 9. szám,
intézendők, mely szívesen szolgál felvilágosítással is.

Eredeti

Pinzgau

faju

tenyészmárha és fejős teheneket,
továbbá

bikákat

és

üszöket

olcsón és legnagyobb választékban szállít

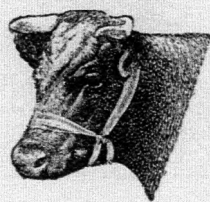
Eberhart György,

St. - Johann

in Pongau,

Salzburg.

Legjobb ajánlatok.

Szabadalmakat

ajtalalmányokra kieszeközöl és értékesít és

védjegyeket

lajstromoztat minden államban

BENEDEK LAJOS és Társai

szabadalmi irodája
BUDAPEST,
muzeum-körut 10.

mely iroda a keresk. miniszterium 24324.86. számú körrendeletével a föltalálók bizalmába ajánlatott és évenként 500-nál több szabadalmat eszközöl ki.

Légen szárított természetes istálló-trágya

darabokban vagy zuzott állapotban

Neuman Testvérek aradi czégtől

50%-nál több szerves anyaggal.

Vegyi elemzés:

Víz	8-0%	Összes vilsav (phosphorsav) mennyiség	3-16%
Szerves alkatrészek	35-0%	Szerves légeny (Organ Stickstoff)	2-90%
Hamu	57-0%	Káli	1-35%
Vizben oldható vilsav	1-28%	Vilsavas (phosphorsavas) káli	2-46%

Ára: 100 métermázsánként 160 frt az aradi vasut-állomásra szállítva, zuzott állapotban 200 frt. A darabos trágya kukorica-morzsolóval vagy cséplőgéppel (szalmarázó nélkül) czélszerűen és gyorsan aprítható, mely eljárás által a t. gazdaközönység darabos trágyából, jutányosan zuzott minőséget nyerhet

Kizárólagos képviselő Magyarországon, Horvátországon és Slavonia részére.

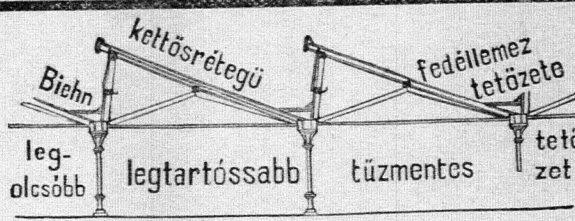
SZÁVOSZT ALPHONSNÁL

Arany János-utca 11. BUDAPESTEN Arany János-utca 11.

ücl minden felvilágosítás készséggel megadatik.

—

Saját gyártmányu
CARBOLINEUM
világos és sötét.

Prima
FEDÉLLEMEZEK
Fekete és vöröses
FEDÉLLAKK.

gazdasági és gyári építkezésekhez különösen ajánlható; továbbá facement-befödéseket egészen lapos tetőkre és mindennemű aszfaltozásokat jótállás mellett elvállal

BIEHN JÁNOS

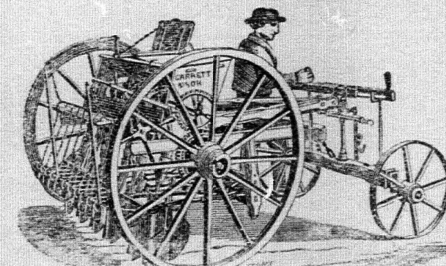
aszfalt- és vegyészeti kátrány-termékek gyára
BUDAPESTEN.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

KOTZÓ PÁL

BUDAPEST, VIII. ker., üllői-út 18. szám.

Ajánl:
Sorvetőgépeket, nehéz és könnyű talajhoz, szörvavetőgépeket, Aberdsen és Smyth-fele rendszer; továbbá szecskaavogokat, kézi és erőhajtásra, repavogokat, kukorica-morzsolókat, daralókat, zuzókat, lókapákat, töltőgető- és kapáló ekéket, szabadalmazott kettős és hármás ekéket, nehéz és könnyű talajhoz, egyetemes és mélyítő ekéket, boronákat. Továbbá konkolyozókat, tisztító rostákat s egyéb gazdasági gépeket. Ajánl továbbá legkiválóbb angol gyártmányu:

Gőzmozgonyokat, 2-30-lóerőig, fa-, szén- és szalmafütésre;
Compound gőzmozgonyokat, 40% tüzelőanyag megtakarítással.
Sines és szögös rendszerű gőzcséplőket, járgányokat, járgányos cséplőket, szénagereblyéket stb.

Olcsó árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terménei, továbbá állást keresők és adók hirdetései vételnek fel e kedvezményes rovatban.

KIS HIRDETÉSEK.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Cím közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

Allást keresők.

Magyar-óvári gazd. akadémiát jeles sikerrel végzett, katonai kötelezettségének, mint egyéves önkéntes eleget tett fiatal ember, gyakornoki vagy irnoki állást óhajt nagyobb gazdaságban elnyerni Czim Sz. Gy. jegy alatt a kiadóhivatalban.

Betöltendő állások.

Kerestetik

1. kezelőtiszt 1000 holdas birtokra Megkivántatik theoretikus qualificatio, valamint több évi praxis belterjes gazdaságban, a magyar és ló nyelv ismerete és tájékozottság gazdasági építkezésekben

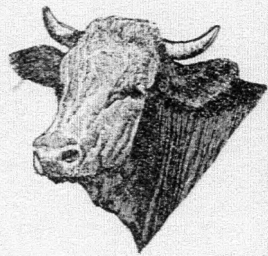
2 gazdasági irnok, ki szakiskolát végzett, gyakorlatban is volt alkalmazva, magyarul és németül beszél és ír, és némi jártasság a bir a gazdasági könyvvitelben. Kellőleg felszerelt jeleutkezesek irásban intézőndők gróf Zichy Andor, Uppor, Zemplén megye czím alatt

2 irnoki állás

nagy birtokgazdaságban betöltendő. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Egy a magyar-óvári gazdasági akadémiát jó sikerrel végzett nőtelen ember, ki több éven át a gyakorlatban működött, állást keres Ajánlatok Z. alatt.

Egy a magyar-óvári gazd. akadémiát jól végzett fiatal katonamentes gazda, irnoki vagy gazdasági segédi állást keres. Czim W. L. jegy alatt a kiadóhivatalban.

Eladó állatok.

Tiszta vérű, országosan törzskönyvelt

simmenthali

1 1/2 éves bikák, üszők, üszőborjúk, számeletti tehének (tenyészcélra alkalmasak) eladók. Bővebb értesítést ad C. C. alatt a kiadóhivatal

Eladó egy 3 1/2 éves ménlő.

165 cm magas, sötét pej, jegytelen, könnyebb jukker, apja ostregen 42, anyja kitűnő félvér-kancza Ára 800 frt. Megtekinthető a csomóháti gazdaságban. U. p. és vasutalomas Acs, Komárom megye.

Egy pár 16 markos jukker ló,

világos pej, félvér, jömenő. Ostreger és Ferisbég eladó Ára 800 frt Ajánlatok A. jegy alatt kéretnek a kiadóhivatalba.

Eladó termények.

Paduai fehér (koránérő) és florentini tengeri

a cső közepéről morzsolva, a q 8 frtért eladó 115 sz alatt választ ad a kiadóhivatal.

Gyöngybab,

válogatott, magnak e'adó - a q 10 frt. Hol? megmondja E. betű alatt a kiadóhivatal.

Őszi árpa

vetőmagnak napi áron eladó, M jegy alatt megmondja a kiadóhivatal, hogy hol.

Lóbab

eladó a q 12 frt. - Felvilágosítást ad K jegy alatt a kiadóhivatal.

Szent Iván rozs

es

montagni rozs, trieurözött, kiváló minőségű vetőmagváltozás cseljaira, eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal R. jegy alatt.

Szőlővessző,

nemes kadarka és mézes fehér, szavatolt fajtisztaság, épség és 50 cm hosszúságban ezrenként 8 frtért vasutállomásra őszi szállításra eladó; esomagolás önköltségen számítanak. Felvilágosítást ad L jegy alatt a kiadóhivatal.

Riparia

sauvage- és portalis-keverék, kitűnően gyökerezett szőlővessző eladó, a 1000 drb 40 frt Hol? megmondja B. jegy alatt a kiadóhivatal.

Narbonnei búk

köny,

kitűnő csótakarmány vetőmagnak eladó. Ára a q 10 frt Hol? megmondja S. alatt a kiadóhivatal.

Élő fák és növények.

Diszcserjék

Weigelia, Spirea, Denta, Inniperus Sabina, Cidonia japonira, Buxus Tamarix, Thuja nagy választékban eladó s kívánatra árjegyzéket küld a kiadóhivatal (C. B)

Őszi barackfa,

amerikai és európai legkitűnőbb fajokban, darabja 60 és 40 kr. eladó. Kívánatra árjegyzék küldetik, megkeresések K M jegy alatt a kiadóhivatalhoz intézendő.

Magastörzsű ut mellé való

almafák

a legjobb fajokból, 2 m magas, drbja 50 kr, 100 drb. 45 frt.

Eladó. Hol? Megmondja F. alatt a kiadóhivatal.

Argenteuili spárgagyökér,

2 és 3 éves, kapható bármely mennyiségben 100 drb. 2 frt 1000 drb. 15 frt. Bővebben értesít C. K. jegy alatt a kiadóhivatal

Gyümölcsfa ojtványokat

10 -40 kr.-ig faj, kor, alak szerint, akácfa ezret 3 forintért elarusit Szabó Lajos Apostogon. Árjegyzék kívánatra ingyen.

Diszfák

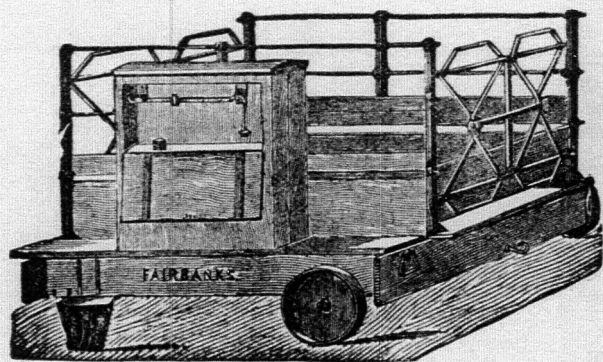
Acacia piramidális, Gömbakác, Acacia monophilla, tarka levelű juhar, Acer megundo, Biquouina Catalpa, Rhus glabra, Populus Eugenie, Populus piramidalis, Morus Fegyvernekiana (gömb szeder) eladó, hol? megmondja G. alatt a kiadóhivatal

Homokszőlők telepítése.

Irta Rác Sándor. Ára 1 frt 50 kr.

Czukorrépa-termelők figyelmébe

ajánljuk Rombay Dezső «A czukorrépa és annak termelése» című, gyakorlati irányu és könnyen érthető modorban írt könyvét. Ára 1 frt. Megrendelhető a szerzőnél Zomborban, vagy K. I. lár zombori könyvkereskedő utján bármely könyvkereskedésben.

FAIRBANKS MÉRLEGEK

a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolósúlyos fémmérőkarral bírnak és a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknél fogva ugy hazánkban mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitűnőbb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

célszerű és a célnak megfelelő szerkezetüknél fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk.

A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, esomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak. - **Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll.** Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 12, címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

Osztr.-magyar FAIRBANKS-TÁRSASÁG

mérleg- és gépgyár

Budapest, Andrassy-út 12.

GYÁR: UJ-PEST.

Igazgatóság és gyár:
KÖBÁNYA.

Főraktár:
Budapest, V., Gizella-tér 1.

A magyar fém- és lámpaárny-gyár részvény-társaság
BUDAPEST-KÖBÁNYA.

Egyetlen

lámpagyár Magyarországon.

Dús és izléses választék
petroleum-lámpákban.

a legkedveltebb és legzélsebb szerkezetű égőkkel 2—150 gyertyaerővel, legolcsóbb gyári áron.

Becses figyelmébe ajánljuk kiválóan, legújabb találmányú csakis általunk kapható

szabadalmazott király-lámpánkat,

mely az eddig használatban volt légvonatos lámpákat minden tekintetben felülmúlja.

➤ A Gizella-téri főraktárunkban izléses légszesz lámpák is kaphatók. ➤

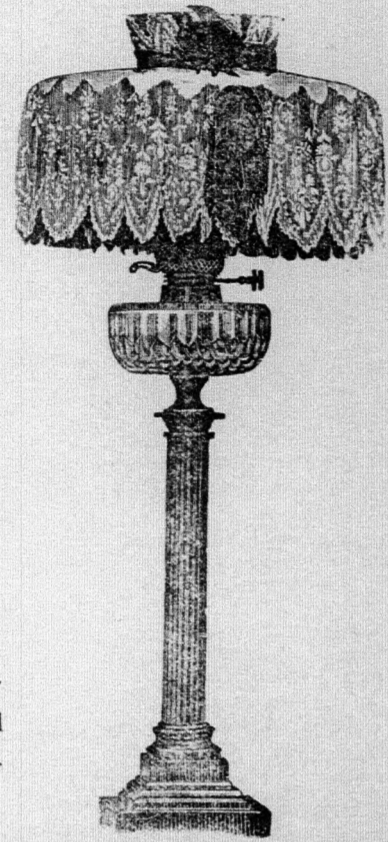
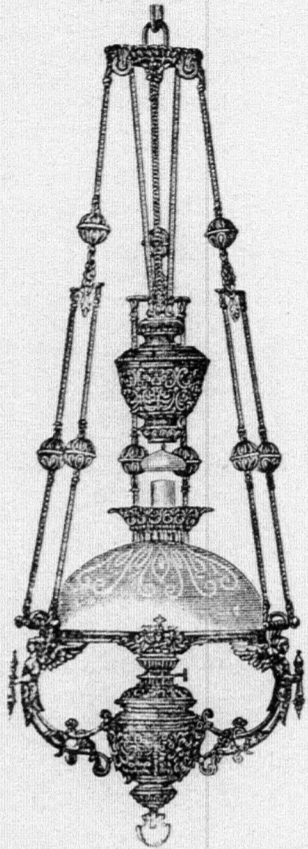
„Király-olaj“

(biztonsági petroleum)

szintelen, szagtalan és robbanthatlan, legnagyobb világító erővel.

A «KIRÁLY-OLAJ» csakis a magyar lámpagyár részére gyártatik és egyedül csakis általunk kapható. Megrendelések Budapesten bérmentesen a házhoz szállítatnak.

➤ Rajzok és árjegyzékek kívánatra bérmentesen küldetnek. ➤

Raktárak Budapesten:

Terezkörút 1a. — Kőbánya, Jászberényi-út.

Raktár Pozsony:

Lőrinczkapu-utcza.

A bécsi 1890. évi mezőgazdasági és erdészeti kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetett

Thomas-salakból készült
Phosphát-liszt

legjobb és legbiztosabb *mütrágya*, több évi hatással, **phosphor-tartalom 20—24%**, **porfinomsága 75%** ajánlja jutányos áron azonnali vagy későbbi szállítással

Sátori Miksa és Mór phosphátliszt-gyára
Budapest, IX., Dandár-u. 25.

Peronospora Viticola.

Írta: **Sajó Károly.**

Ára: **1 frt 50 kr.** — Kapható a kiadóhivatalban.

Gőzszántás.

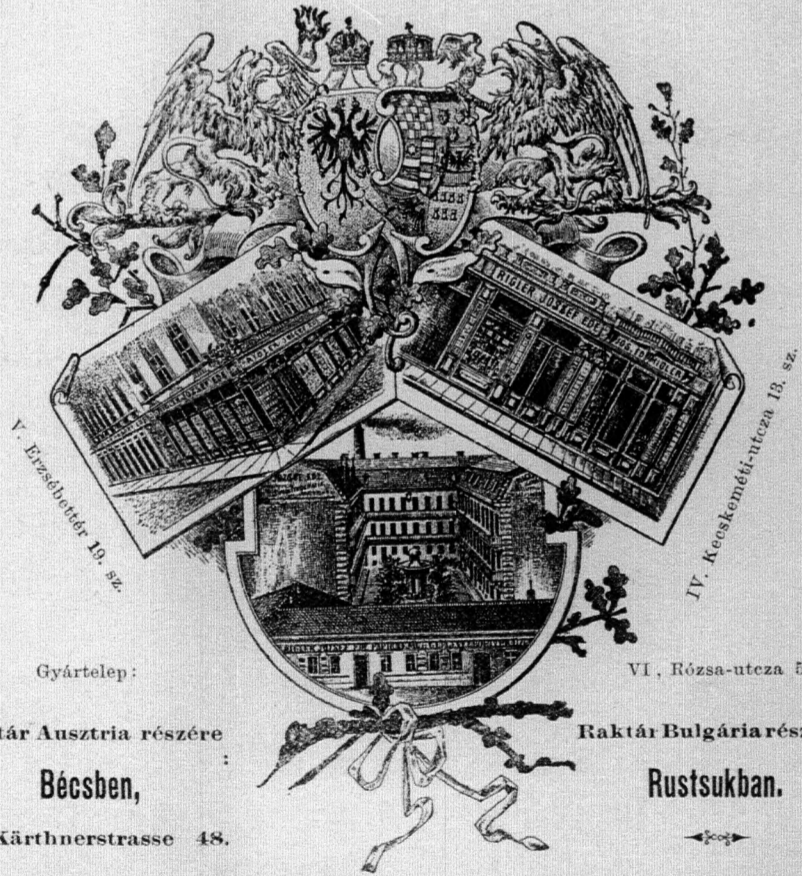
Mindazon t. gazdák, kik eredeti **Fowler-féle** gőzekőnket vásárolni óhajtják, vagy a gőzszántás előnyeit Fowler-féle legújabb javított gőzke-mozgonyokkal és eszközökkel kibérlés általi használat mellett kipróbálni kívánják, az igen kedvező feltételeket megkeresésükre nálunk azonnal megtudhatják. — Néha használt Fowler-fele gőzekéket is veszünk át ujak szállítása alkalmával, tehát néhány általunk legjobb karba helyezett használt gőzke-gépezet nálunk mindig igen olcsón és pedig osztr. ért. 10,000 frtért rendelkezésre áll.

John Fowler & Co.
Budapest

V. ker. váci-körút 76. szám a.

Hungaria könyvnyomda nyomása, Budapest váci-körút 34.

RIGLER JÓZSEF EDE CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI
PAPIRNEMÜGYÁRA
BUDAPESTEN.

Gyártelep:

VI., Rózsa-utcza 55.

Raktár Ausztria részére:

Raktár Bulgária részére:

Bécsben,

Rustsukban.

I., Kärthnerstrasse 48.

Városi raktárak Budapesten, V., Erzsébetter 19. szám és IV., Kecskeméti-utcza 13. szám.

➤ Gazdasági nyomtatványok és könyvek. — Dús választék irodai felszerelésekben. ➤